

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

Tenemos siete Sacramentos

El Bautismo, la Confirmación y la Eucaristía son los “signos” de nuestra iniciación cristiana. La Penitencia es el “signo”, de nuestra reconciliación con Dios dentro de la Iglesia. Pero además, la tradición cristiana reconoce otros “signos” de la fe y de la Vida de Dios, que junto con aquéllos santifican y consagran los momentos principales de nuestra vida.

La Unción de los enfermos “significa” y comunica el poder de Jesús sobre el mal, para confortar a sus miembros en el trance penoso y difícil de la enfermedad. El Orden Sagrado “significa” y comunica la función pastoral de Jesús, para que algunos cristianos ejerzan el ministerio sacerdotal al servicio de toda la Iglesia. El Matrimonio “significa” y comunica el amor de Jesús a la Iglesia, para que los esposos cristianos imiten ese amor fiel y fecundo.

Estos siete “signos”, por ser los principales, reciben el nombre de “Sacramentos”, y en ellos se actualiza nuestra alianza con Dios. Pero ¿se necesitan esos signos? ¿No será suficiente la fe interior, manifestada en nuestras obras? ¿No bastará unirse a Dios en el fondo del corazón? ¿Por qué tenemos que llegar a Dios por medio de “signos”, si podemos hacerlo directamente?

Pregovori o svetu

Svet je namenjen za človeka

in človek je namenjen za svet. (arabski)

Svet brez človeka, nebesa brez Boga. (poljski)

Svet — vseh ljudi dom. (slovenski)

Kaj mi koristi, da je svet tako velik,
če pa je moje srce majhno? (slovenski)

Svet je lažnik; veliko obeta, a malo da. (slovenski)

Ako bi ljudje ne mrlí, bi bili že davno svet podrli (slovenski)

Svet je velik, vendar na njem nikdar ni prostora za vse. (armenski)

Kdor po svetu gre, mnogo izve. (slovenski)

Če človek pol sveta obteče,

najboljši kruh doma se peče. (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 49

MAREC 1982

Postni čas 1982

Postni čas je priprava na veliko noč in spomin na Kristusovo trpljenje in smrt. Cerkev nas vabi, naj se v postnem času v duhu pokore pridružimo Kristusu na njegovem potu križa in trpljenja, ki vodi v vstajenje in novo življenje? Z molitvijo in dobrimi deli, pa tudi z odpovedmi in žrtvami ter v premagovanju slabih nagnje naj odgovorimo na božji klic, kakor nam je v življenjskih okoliščinah in po svoji vesti kar najboljše mogoče.

Po starodavnem cerkvenem izročilu je eden od načinov spokornosti tudi zdržek, to je, da ob petkih ne jemo mesa, in post, to je, da se ob določenih dnevih le enkrat do sitega najemo. V postnem času velja oboje za pepelnico in veliki petek, zdržek pa velja za vse petke v postnem času. Post in zdržek ne vežeta bolnikov, težkih delavcev, potnikov in tistih, ki se hranijo drugod in hrane ne izbirajo sami. Post veže od izpolnjenega 21. leta do začetka 60. leta, zdržek pa od izpolnjenega 14. leta. Pristni in prijemljivi dokazi ljubezni do Boga in do bližnjega v nenehnem prizadevanju za spreobrnjenje in v hoji za Kristusom pa so stalna življenjska naloga, na katero nas postni čas še posebej spominja in kliče.

Slovenski škofje so za letošnji postni čas določili vodilno misel „Bog kliče človeka po vesti“. Namen tega prizadevanja bo, da bi se osvestili v svojem krščanstvu in se osebno srečali s Kristusom. Posebej škofje priporočajo oblikovanje vesti mladega rodu in navajati mladino, da postane sama nosilec dejanj in javnega mnenja, ki omogoča osebno odgovornost in sodelovanje z vsemi ljudmi.

Ker je leto 1982 mednarodno leto ostarelih, naj bi tudi to do-
bilo svoje mesto v oblikovanju vesti in obhajanju postnega časa.
Prav tako ne sme zamreti tisto, kar se je leta 1981 dobrega prebu-
dilo v mednarodnem letu invalidov in prizadetih.

Letošnje postno pismo slovenskih škofov bo posvečeno sv. Fran-
čišku Asiškemu. S tem pismom se slovenska Cerkev vključuje v pro-
slavo 800-letnice rojstva sv. Frančiška.

Menimo, da so smernice slovenskih škofov za letošnji postni
čas zelo primerne tudi za nas, člane slovenske Cerkve v svetu.

ŠE VEDNO NA KRIŽU VISIŠ

Z razprostrtimi rokami,
kot ljubezen pribita na križ,
še vedno pred svetom visiš,
enako kot pred dva tisoč leti
ti sulica v vojaških rokah
še vedno prebada srce,
na neodljudnih križpotjih,
v praznih cerkvah
te mučita mraz in samota
kot takrat na Golgoti
ob posmehu množice,
ki te ni mogla razumeti;
še vedno moraš na zemlji trpeti,
gol in izpostavljen kot nihče drug
na križu viseti.
Kdaj bodo tisti,
ki te zasramujejo danes,
tvojo človeško-božjo ljubezen spoz-
kdaj te bodo kot božji otroci |nali,
častili in vate verovali?

Še vedno z razprostrtimi rokami
pred svetom visiš,
kot božja ljubezen vse kličeš k se-
tudi tiste, ki so te pribili |bi;
in te še vedno pribijajo na križ.

Milena Merlak

NOČNI PSALM

Zvezde hitijo čez visoko polnoč
tihe, zlate;
škoda zate,
duh, kam blodiš obupujoč?

Ptič prešumel je plaho gaj
do družice;
tam — cvetlice:
vonj in šepet je obkrožil ves kraj.

Pošlji še enkrat k zvezdam oko:
svetla cesta
v bajna mesta,
duš tam hrepenenja pojo.

Slušaj navzdol: rodovi dreves,
od obzorja
daljna morja
zlagajo himno nižin do nebes.

Kakor iz školjke motnjava glasov:
dih skrivnosti —
ni radosti,
ni bolečine, a polno je snov.

Sredi vsega razprostri peroti
kot dve zarji
in v viharji
harfa boš, ki jo prebira Gospod.

Oton Župančič

PRIHOD POMLADI

Nebo s krvjo polita so nosila,
čez noč je ranil jug to ped zemljé,
ki varujejo naše jo roke,
čez noč naš kraj je zima zapustila.

Še trda srca jug naj nam ogladi,
naj v temne popke kri se omehča,
ne bo solzá, samo gubé dežja
zastro obraz nam za prihod pomladi.

France Balantič

Uničevanje sebe ali notranja svoboda ?

PRIPRAVA NA VELIKO NOČ JE PODOBA CELOTNEGA ČLOVEKOVEGA ŽIVLJENJA

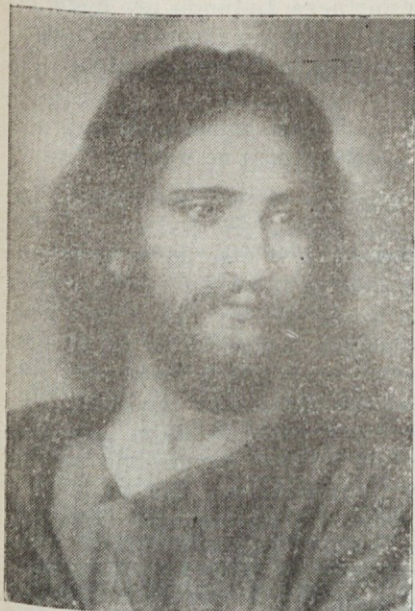
Med kristjani se je zelo zgodaj uveljavila navada, da so se na praznik Gospodovega vstajenja pripravljali tri dni z molitvijo in premišljevanjem velikih skrivnosti odrešenja. Že v četrtem stoletju pa so vpeljali v Rimu daljše obdobje pripravljanja, ki je trajalo tri tedne. Ob koncu istega stoletja so to obdobje raztegnili na štirideset dni. Kasneje so uvedli še pepelnično sredo kot začetek postnega časa. Odtlej traja priprava na veliko noč štirideset dni, ki je v svetopisemski miselnosti podoba celotnega človeškega življenja.

Vključeni v zgodovino odrešenja

Kristjan se v postnem času ozre nazaj v zgodovino odrešenja in se poistoveti z velikimi liki te zgodovine. V sebi doživlja njihove boje in preskušnje; z njimi se utrjuje v zaupanju in veri; po njihovem zgledu se očiščuje, da bi postal bolj prosojen za božji klic in bolj dovzeten za vsakršno človeško bedo. Z Mojzesom, ki se je na Sinaju štirideset dni pogo-

varjal z Bogom, skuša stopiti v bolj zaupen odnos s svojim Gospodom. Z izvoljenim ljudstvom, ki je bilo v svojem štiridesetletnem potovanju skozi puščavo večkrat lačno in žejno, pa se je prav tedaj naučilo brezmejno zaupati v svojega Boga spričo nenehne božje naklonjenosti, se krščansko ljudstvo vadi v zaupanju in predanosti v svojem potovanju skozi čas. S prerokom Elijem, ki je v moči od Boga prejete hrane potoval štirideset dni do gore Horeb, kjer se mu je razodel Gospod, skuša kristjan globlje doumeti, da tega potovanja ne bi zmožgel brez pomoči od zgoraj. Predvsem skuša podoživeti Jezusovo štiridesetdnevno-bivanje v puščavi v molitvi in postu in se spoprijeti z večnimi skušnjavami človeškega srca: sebično udobje, boj za prvo mesto, oblast nad drugimi.

Po zgledu velikih likov zgodovine odrešenja hoče krščansko ljudstvo v postnem času bolj sveže in globlje doživeti svoje prijeteljstvo z Bogom in se estreje ovedeti vezi ljubezni, ki ga povezuje z vsakim človekom. S tem

Učenik (Hoffmann)

nam je tudi nakazan pomen odpovedi, h kateri nas vabi Cerkev v postnem času.

„Zaničevanje in poniževanje sebe“?

Krščanska odpoved danes ni ravno na dobrem glasu. Marx je trdil, da krščanstvo oznanja „ponižavost, zaničevanje in poniževanje sebe, servilnost“ (Pismo Kriegeju). Nietzsche je videl izvor krščanske odpovedi v neki nezavestni razžaljenosti (resentiment), v prikritem gnevu do lepote in bogastva tega sveta in življenja. Kristjan naj bi žrtvoval to, po čemer na skrivnem

hlepi, pa si tega — ker je slaboten in življenjsko nemočen — ni sposoben prilastiti in uživati v svobodi in radosti.

Jasno, da pomen krščanske odpovedi ni takšen. Vendar ne smemo iti prehitro mimo teh ugovorov. Ob njih se najprej lahko vprašamo, ali je naša odpoved zares iskrena. Ali se na dnu naše odpovedi ne skriva neka sebična navezanost, ki nam oklepa srce in nas navdaja z grenkostjo in prezirrom? Je določena odpoved, je določen prezir sveta in življenjskih dobrin, ki slabo prikriva poželenje po njih. Včasih naletimo na trpke reformatorje, na brezprizivne kritike, ki nas spravijo v zadrego. Ob njih se nehote vprašamo, če so se zares odpovedali temu, kar s tako ihto obsojajo. Kristjan, ki se je iz ljubezni do Boga in do sočloveka nečemu odpovedal, ponavadi ni grenek in napet. Odpoved, storjena iz ljubezni, naredi človeka krotkega in prizanesljivega.

Sicer pa se nam ob teh ugovorih zastavlja še globlje vprašanje. Kakšno je sploh naše stališče do sveta in njegove lepote, do našega telesa in sil, ki so v njem? Priznati je treba, da se je predvsem na Zahodu — krščanski ideal izražal predvsem s prezirom sveta in telesa. Nekateri svetniki so se odlikovali po prefinjenih premagovanjih in iskanju čim večjega neugodja. Uganjali so nekakšno samopreganjanje, hoteli so doseči brezčutnost in netrpnost, da bi laže dosegli kontemplacijo. Vča-

sih so hoteli iti onkraj najbolj osnovnih telesnih potreb, kot npr. sveti Peter Alkántara, ki si je dovolil le nekaj ur spanja na dan, pripet na steno s klinom. Njegova znanka sveta Terezija Avilska ga je sicer občudovala, vendar ni bila posebno navdušena nad tem čudaškim načinom življenja. Ob njem bi sodobni psihoanalitik govoril o volji po samouničevanju in bi se spraševal, kakšne posledice ima lahko tako ravnanje, če je postavljeno za zgled. Krščansko odpoved so pogosto predstavljali kot zatiranje telesnih sil in srečni so bili, če so jih mogli zavreti, če „brat osel“ ni oviral kristjana na poti k zveličanju. Je tako stališče zares krščansko? Ali ni tu navzoč stari, trdoživi maniheizem, ki razprednoti telo, ki vidi v njem neljubega spremljevalca duše, ki ga je treba utesniti, in — če je le mogoče — nanj pozabiti?

Priznati je treba, da ni lahko najti prave poti v odpovedi. Obdobju asketskega pretiravanja sledi navadno doba nepremišljene sproščenosti in razbrzdanosti. Prvo je tako škodljivo kot drugo.

Danes se mnogi navdušujejo za asketske metode velikih azijskih religij. Kaj nam te religije lahko prinesejo, ko v resnici prezirajo telo in ne vedo za njegovo vzvišeno dostojanstvo, ki se je razodelo z učlovečenjem božjega Sina. Kristjanu ni treba težiti za tem, da se reši svojega telesa. On ve, da se bo zveličal s svojim telesom in v svojem telesu, kajti obluba

nesmrtnega življenja pri Bogu je dana celotnemu človeku, v njegovi telesni in duhovni razsežnosti.

„Tečem, a ne v slepo. Boksam, a ne v prazno“

Maurice BÉjart, ustanovitelj in vodja Baleta 20. stoletja, pravi: „Askeza je v tem, da se nenehno odločaš za bistveno“. Telo je treba temeljito uriti, ga držati pod pametnim nadzorstvom in ga uspešno obvladati z namenom, da dosežeš preprosto življenje in resnično svobodo duha. Da nenehno odlagaš nepotrebno navlako in popravljaš, kar je izkrivljenega in zgrešenega. Odpoved je vselej sredstvo, nikoli cilj. Sredstvo za večjo voljnost telesa in duha.

V sodobni potrošniški družbi, ko se nam vsiljuje toliko odvečnih stvari in predmetov, nam je pripravljenost na odpoved bolj kot kdaj potrebna. Ko je grški filozof Sokrat videl voz, naložen z dragocenimi predmeti, je vzkliknil: „Koliko stvari ne potrebujem!“ Kajti kdor se navezuje na vse mogoče, je neprestano v nevarnosti, da ga stvari zasužnjijo, da se v njih izgubi, da izgubi smisel za bistveno. Kako bi mogel ostati usidran v bistvenem kristjan, ki si privošči vse, kar mu ponuja sodobna družba? Kako bi mogel ohraniti notranjo svobodo, če hlasta po vsem, kar mu je postavljeno pred oči? Gospod nas z govorom na gori (blagor ubogim v duhu, blagor čistim v srcu...)

stalno vabi k notranji svobodi. Vsi, ki so se zares predali Bogu in bližnjemu, so se trudili, da bi usmerjali svojo vitalnost s primerno odpovedjo. Tako so bili vselej odprti za navdihe Duha in za potrebe bližnjega. Sveti Pavel pove to v športni govorici, ki nam je danes posebno razumljiva: „Mar ne veste, da tekači na stadionu vsi tekmujejo, pa le eden dobi nagrado? Vi torej tako tecite, da jo dosežete. Atleti se obvežejo na strogo disciplino. Oni za minljivo nagrado, mi za neminljivo. Jaz torej tečem, a ne v slepo. Boksam, a ne v prazno. S svojim telesom ravnam trdo in ga obvladujem, da sam ne bi bil eliminiran, medtem ko drugim oznanjam evangelij“ (Prim. 1 Kor 9, 24 sl).

Kristjan se odpoveduje zato, da doseže notranjo svobodo, kot trgovec v evangeliju, ki proda vse, kar ima, da kupi biser neprecenljive vrednosti. S tem, da žrtvuje nepotrebno, osvobaja svoje srce, ga usmerja k Bogu in bližnjemu.

Odpoved, ki vanjo privolim iz ljubezni, me ne naredi togega in čemernega in me ne vodi v moralizem. To ni slepa ulica kreposti zaradi kreposti, to ni moralni nihilizem odpovedi zaradi odpovedi. Tako pojmovanje zmaliči pravo podobo krščanske odpovedi in ostane največkrat brez uspeha. V tem smislu pravi francoski pisatelj Charles Maurras: „Ponujati ljudem suhi kruh kreposti zaradi kreposti, ne vodi daleč.

MOLITVENI NAMEN ZA MAREC

Splošni: Da bi tisti, ki nosijo križ, čutili Jezusovo bližino.

Misijonski: Da ne bi gmotni napredek in socialni razvoj Oceanije bila v škodo vrednotam družinskega in občestvenega življenja.

Vse take pridige so obsojene na zelo pičle uspehe, če ne kar na popoln polom.“ Samo odpiranje božji ljubezni (ki nas hkrati odpira sočloveku) daje pravi smisel odpovedi.

V čem naj bo naša konkretna postna odpoved? Glede tega je Cerkev v preteklosti bolj nadrobno določala OBLIKE pokore in odpovedi. Danes se obrača na nas kot na odgovorne ljudi in bolj poudarja POMEN postnega pritrgovanja: to je sprejemanje dvojne zapovedi ljubezni, kot pravi tretji postni hvalospev: „Ti hočeš, da te slavimo tudi s postom in pokoro in tako krotiš našo sebičnost. Ko odpiramo srce za stisko bližnjega, posnemamo tvojo dobrotljivost.“

Vsem, ki ne zapirajo svojega srca in poslušajo Gospodov glas, Cerkev obljublja, da bodo ob koncu štiridesetdnevnega posta — v svetlobi velikonočnega jutra — doživeli radost očiščenega srca.

France Rode

Sveti oče trdno za krmilom Cerkve

Sprejem veleposlanika SFRJ

10. decembra 81 je papež sprejel v posebno avdienco jugoslovanskega veleposlanika pri apostolskem sedežu Zvonimira Steneka. Stenek je sicer nastopil službo že 29. septembra, vendar je tedaj zaradi papeževega okrevanja uradno obiskal le državnega tajnika kardinala Casarolija. Sedaj je papežu predal poverilne listine in v pozdravnem govoru podaril, „kako Jugoslavija ceni papeževa prizadevanja za mir“. Papež je zaželel katoličanom v Jugoslaviji, da bi živeli v svobodi in prispevali k napredku družbe.

„Katoličani v vaši deželi — je dejal —, skladno s temeljno pravico, ki jo sedaj že vsi priznavajo na ravni Organizacije združenih narodov, seveda želijo imeti zagotovljen prostor duhovne svobode, ki jim pripada kot posameznikom in kot skupnosti. To svobodo želijo imeti v vsem, kar vsebujejo zahteve in značilnosti evangeljskega oznanila in so v skladu z listino o verski svobodi, ki sem jo 1. septembra 1980 poslal vsem državnim poglavarjem, podpisnikom helsinške listine.

Spričo povezanosti katoličanov jugoslovanskih narodov s Petrovim naslednikom želim izraziti po-

polno spoštovanje, ki ga imam do njih, posebej še do jugoslovanskih škofov, ki so tako goreči v svoji apostolski gorečnosti.“

Skrbi zaradi Poljske

Rim, 13. decembra. Množica na Trgu sv. Petra je z zanimanjem čakala na papeževo besedo; po svetu se je bila namreč že razširila novica o vojnem stanju na Poljskem in o prepovedi vsakršne sindikalne in druge dejavnosti.

Papež je najprej spregovoril o zaposlovanju in delu mladih. Podaril je, da mora delo iz mladega človeka narediti zrelo osebnost. Večkrat pa se primeri, da pomeni za mladega človeka začetek dela tudi začetek razkroja njegove osebnosti.

Nato je poslušalce spomnil na pisma, ki jih je pisal voditeljem velikih sil pred začetkom konference o omejitvi jedrskega oboroževanja v Ženevi. Pisma so sprejeli voditelji ZDA, Sovjetske zveze, Anglije, Francije ter generalni tajnik OZN. Povedal je, da so odšle na iste naslove tudi delegacije papeške akademije znanosti, da bi vladam velikih sil predstavile znanstveno študijo o škodljivih posledicah atomske vojne.

Potem se je obrnil k skupinam

Poljakov, ki so bile na trgu. „S Poljaki, ki so na trgu, bi rad govoril o dogodkih preteklih ur. Leti me silijo, da se ponovno obracam na vse: prosim, da bi molili za našo skupno domovino. Ponavljam, kar sem rekel že septembra: Preveč poljske krvi je bilo prelite med zadnjo vojno, zato je sedaj ne smemo več prelivati. Treba je storiti vse, da bi v miru gradili prihodnost Poljske. Pred bližnjim praznovanjem 600-letni-

ce Jasne Gore priporočam Poljsko in vse rojake Njej, ki nam je bila dana v obrambo domovine.“

Tisto nedeljo zgodaj zjutraj so na Poljskem oklicali vojnostanje. Kontrolo v deželi je prevzel „vojaški svet narodne rešitve“. Prepovedali so vsakršno sindikalno dejavnost, stavke in zborovanja, zaprli meje in prekinili vse stike s tujino. Režim je zaprl večino voditeljev sindikata Solidarnost in na deset tisoče delavcev in veliko intelektualcev.

Primas poljske Cerkve nadškof Glemp je ostro obsodil razglasitev vojnega stanja in zahteval izpuščitev zaprtih rojakov.

Papež je govoril o Poljski tudi pri avdienci naslednjo sredo. Ko je ljudem voščil božične praznike, je priporočil v molitev tudi Poljsko in rešitev njenih težav, „katerim sledi z največjo skrbjo, ljubeznijo in nenehnim upanjem.“

Za zaščito papeža

Uradno tega sicer niso nikjer potrdili, v krogih, ki so blizu Vatikana, pa je zadnje čase čedalje več govora o željah švicarskih gardistov, da bi tudi dejansko ščitili papeža, ne pa služili samo za okras. Zato se švicarski gardisti vadijo v uporabi sodobnega strelnega orožja ter v veččinah borbe od blizu — karateju in judu. Za prvo silo naj bi že sedaj nosili s seboj posebne bombice s solzilnim plinom.

Papež o „domači Cerkvi“

15. decembra je glavni tajnik škofovske sinode nadškof Jozef Tomko predstavil časnikarjem besedilo apostolske spodbude papeža Janeza Pavla II. „Družinska skupnost“ (Familiaris consortio). Papež jo je podpisal 22. novembra lanskega leta. V spodbudi je sv. oče spregovoril o družini in sicer na podlagi sklepov zadnje škofovske konference.

Božični sprejem kurijskih delavcev

22. decembra je papež sprejel kurijske delavce. V govoru jim je razgrnil panoramo dela katoliške Cerkve in svoje dejavnosti v preteklem letu. Ginjen se je spomnil avdience za Lecha Waleso in člana poljskega sindikata Solidarnost v januarju. Opozoril je na potrebnost miru in verske svobode v svetu, ki je osnovna človekova pravica in prvi ter neizogibni pogoj za mir v svetu. Omenil je med drugim krizna žarišča v svetu, svojo okrožnico o delu, novo apostolsko spodbudo o nalogah krščanske družine v sedanjem svetu, 50-letnico delovanja Radia Vatikan, ki med ljudmi širi rešnico.

Božični dan

Na božični praznik opoldne je papež z balkona bazilike sv. Petra spregovoril „mestu in svetu“, voščil srečen in blagoslovljen bo-

žič vsem ljudem po svetu in jim podelil blagoslov. Navzočim vernikom na Trgu sv. Petra, zbralo se jih je nekaj deset tisoč, in milijonom gledalcev in poslušalcev pred televizijskimi in radijskimi sprejemniki je govoril o božični skrivnosti, o rojstvu božjega Sina, ki ga ljudje niso prepoznali in sprejeli.

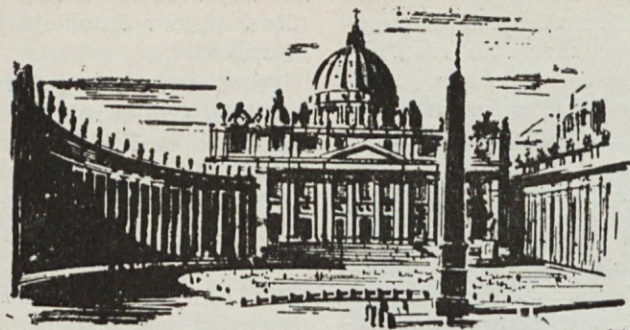
Predstavnike držav je pozval, naj bi povsod spoštovali versko svobodo, da bi človeka ne zapostavljali zaradi vere v Kristusa, imeli do njega predsodke, mu kratili državljanskih pravic. Izrekel je željo, da bi članom krščanskih skupnosti ne manjkalo pastirjev in bogoslužnih prostorov, da bi jih ne ustrahovali, pehali v ječe in obsojali. Da bi bratje na Vzhodu lahko uživali enake pravice, kot jih uživajo bratje na Zahodu.

Svet, ki Boga ne sprejema, preneha biti gostoljuben za človeka, je opozoril papež. Ta svet v imenu raznih ekonomskih, imperialističnih in strateških koristi preganja množice ljudi z delovnih mest, zapira jih v koncentracijska taborišča, odvzema jim pravico do domovine, jih obsoja na lakoto in jih usužnjuje.

Ob koncu je v 42 jezikih voščil ljudem po svetu srečen božič. Slovencem je voščil: „Blagoslovljen praznik Gospodovega rojstva!“

Polnočnica

Pri polnočnici, ki jo je Janez Pavel II. daroval v baziliki sv. Petra, se je zbralo okrog 10 tisoč

vernikov. Navzoč je bil tudi diplomatski zbor, akreditiran pri apostolskem sedežu. Drugo mašo je imel papež v zasebni kapeli, tretjo pa ob pol enajstih dopoldne v baziliki sv. Petra.

Na Štefanovo

Na Štefanovo je bilo na Trgu sv. Petra okrog 20 tisoč ljudi. Papež jim je spregovoril o sv. Štefanu, prvem mučencu za vero v dolgi vrsti mučencv v zgodovini Cerkve. Navzoče je spomnil na številne brate in sestre po svetu, ki danes trpijo za Kristusa.

Nedelja sv. Družine

Na nedeljo po božiču je papež govoril o betlehemski družini. Bog je po njej postal človek, prišel je v družino, da bi iz nje na poseben način napravil kraj ljubezni. Ljubiti družino pomeni poiskati nevarnosti in slabosti, ki ji grozijo, in jih premagati. Ljubiti družino pomeni delati za to, da bi

okolje spodbujalo njen razvoj. Sodobni družini, ki dvomi v svoje sposobnosti, je treba dati zaupanje v samo sebe, v njene naravne sposobnosti, ki jih ji je zaupal Bog.

Zaskrbljenost za usodo njegove domovine

Ko je 13. decembra prevzela vojska oblast na Poljskem, je razglasila vojno stanje, razpustila sindikat Solidarnost, zatrla vso svobodo in na deset tisoče Poljakov vrgla v zapore.

Cerkev je takoj obsodila uvedbo izrednega stanja in se zavzela za pravice zaprtih in interniranih in za preprečenje prelivanja krvi ter za to, da se omogoči 36-milijonskemu narodu razvoj v miru in svobodi. Cerkev se je postavila odločno na stran naroda in Solidarnosti in proti ustrahovanju komunističnega režima in ogrožanju dežele s strani Sovjetske zveze.

Tajnik poljske škofovske kon-

ference škof Dombrovski je prišel v Rim 21. decembra, da bi papežu poročal o razmerah na Poljskem. Ob odhodu iz Rima je dejal, da mora Cerkev kot mati reševati svoje otroke in si prizadevati za dialog, ki bi pripomogel k pravičnim rešitvam.

Papež ni izpustil nobene priložnosti, da ne bi povedal jasne besede o Poljski. Prvič že na dan uvedbe vojnega stanja. Pri avdienci 16. decembra se je zahvalil za izraze solidarnosti, ki nenehno prihajajo v Vatikan. Poljaki imajo pravico živeti svoje lastno življenje kot narod, reševati svoje probleme v skladu s svojo kulturo in izročili. Papež je ponovil že večkrat povedano misel, da je bilo prelite že preveč poljske krvi. Čenstohovska Marija naj varuje poljski narod!

Tudi pri avdienci 23. decembra je nagovoril skupino Poljakov. Treba je misliti na vso Poljsko kot na družino, v kateri morata vladati pravičnost in ljubezen. Rojaki so mu v teh dneh še posebej pri srcu. Na dan pred božičem pa je v klementinski dvorani sprejel 300 Poljakov, ki žive v Rimu. Zaželel jim je vse dobro „kot Poljak Poljakom z mislijo na tiste, ki so v domovini, da bi imeli moč, ki jo od njih zahteva današnji čas“. Vse je pozval k molitvi, da bi dobro zmagalo nad zlom, nad uničenjem in sovraštvom, da bodo Poljaki sami ustvarjali svojo prihodnost, da se ne bo nihče vmešaval od zunaj, da

ne bo nič od zunaj vsiljeno. (Moskva je v časopisju takoj reagirala!)

Pri božičnem nagovoru je papež dejal svojim rojakom: „Toliko ljudi moli za Poljsko. Dete Jezus, pokaži pot sinovom in hčeram poljske dežele, za boljšo prihodnost domovine v miru, pravičnosti in svobodi!“

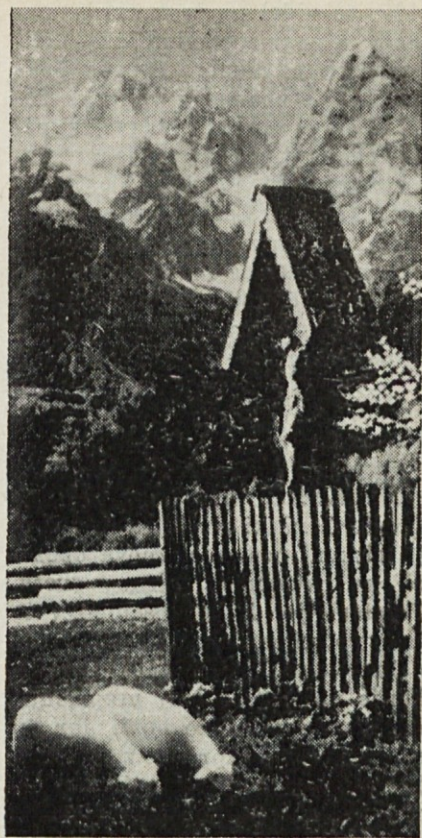
Sv. oče je poslal na Poljsko s posebnim poslanstvom nadškofa Poggija, ki je tam ostal več dni. Poggi se je pogovarjal s poljskimi škofi, sprejel pa ga je tudi general Jaruzelski, kateremu je izročil posebno papeško pismo. Jaruzelski je dejal, da ga bo preučil.

Po vsem svobodnem svetu je prišlo do obsodb uvedbe vojnega stanja, razpustitve „Solidarnosti“ in zatrtja svobode. Narodne oz. državne škofovske konference so naročile molitvena srečanja za Poljsko, po mestih zahodnega sveta pa so se vrstile protestne manifestacije pred sovjetskimi poslaništvii. Papež dobiva od vseh strani izraze solidarnosti z njegovo domovino. Cela vrsta mednarodnih organizacij in posameznikov izraža svojo pripravljenost, da bi pomagali preizkušanemu poljskemu narodu. Odmevna je bila tudi pobuda, naj na sveti večer v znamenje solidarnosti s Poljaki na oknih prižgejo svečo. Dobrodelne organizacije po svetu so organizirale pošiljke Poljski, kjer primanjkuje osnovnih življenjskih potrebščin. Od vseh strani

dežujejo pozivi poljskim oblastem, naj prekličejo vojno stanje, naj izpustijo politične zapornike in obnovijo pogovore s Solidarnostjo. Lech Walesa je menda v nekakšnem hišnem zaporu, drugače pa je po nekaterih virih okrog 50 koncentracijskih taborišč s približno 1000 zaporniki v vsakem. Ti so izpostavljeni mrazu, lakoti in grobem ravnanju z njimi.

28. decembra je papež sprejel Poggija, ki mu je poročal o vtisih iz Poljske. Češkoslovaške oblasti so se najprej pustile zelo dolgo prositi, preden so mu izdale vizo za potovanje prek njihovega ozemlja. Na meji pa so se lotili njegove prtljage in jo dve uri temeljito preiskovali. Na vsak način so hoteli odpreti zapečateni državniška pisma, ki jih je papež napisal za generala Jaruzelskega, primasa Glempa in še nekatere druge. Šele na ponoven odločen protest vatikanskega diplomata so pustili pisma nedotaknjena.

Pri splošni avdienci 30. decembra je papež povedal, da po 13. decembru ni bilo v Rim nobenega poljskega romarja več. Navedel je tudi besede, ki jih je izrekel primas Glemb na dan razglasitve vojnega stanja: „Cerkev je z bolečino zvedela za prekinitve pogovora, ki se je razvijal s takšnimi težavami, in za uvedbo vojnega stanja. To se ne more zgoditi, ne da bi pri tem teptali temeljne človekove pravice. Često je to združeno z zaporom nedol-

žnih, s poniževanjem ljudi, kulture in znanosti in z negotovostjo v mnogih družinah.“

In papež je dodal: „Zahvalim se vsem, ki so solidarni s Poljsko, in jih prosim, naj še naprej molijo za Poljsko. Gre za zadevo, ki ni pomembna le za zgodovino nekega naroda, temveč za zgodovino vsega človešava. Molitev naj postane moč nas vseh. Naj ne bodo kršene človekove pravice, njegova svoboda in mir.“

Ko je videl na trgu veliko napisov z znamenji sindikata Solidarnosti, je dejal: „Beseda Solidarnost je znamenje velikega dela, ki so ga opravili delavci v moji domovini, da bi svojemu stanu zagotovili resnično dostojanstvo, ki ga je Cerkev vedno označevala. Solidarnost pripada delavcem moje dežele in, rekel bi, tudi delavcem drugih narodov... To je del skupnega dobrega, pravičnosti in miru.“

Novo leto

Na novoletni dan je sv. oče maševal v baziliki sv. Petra in v svoji mirovni poslanici znova opozoril na potrebnost miru v svetu. Poudaril je, da je uresničitev te tako potrebne dobrine odvisna od dobre volje ljudi. Samo pomanjkanje pa nas še bolj prepričuje, da je mir resnično božji dar, ki si ga moramo izprositi z nenéhno in zaupno molitvijo. Opisal je tudi strahotne posledice možne jedrske vojne. „Vsaka jedrska vojna bi sejala v velikanskih razsežnostih smrt, bolezní in trpljenje. Zdravniška pomoč ne bi bila učinkovita. Veliko bi bilo mrtvih, preživelim ne bi nihče mogel pomagati. Ti bi zaradi atomskega žarčenja postali neodporni proti virusom in bakterijam ter injekcijam. Možgane zarodkov bi poškodovalo sevanje. Preživeli bi zboleli za rakom. Genetske okvare bi se prenesle na prihodnje rodove, če bi ti sploh bili.“

O ostarelih ljudeh

Na prvo nedeljo v letu 82 je papež nad 50 tisoč ljudem na Trgu sv. Petra govoril o starejših ljudeh. Njim je posvečeno letošnje leto. Poudaril je, da je starost krona življenjskih dob, saj s sabo prinaša tisto, kar smo živelí in se naučili. Je žetev tistega, kar smo delali in dosegli, kar smo pretrpeli in naredili. V tem obdobju se kažejo modrost, dobrotljivost in ljubezen. Starejši ljudje so zato dragoceni in potrebni člani družine in družbe. S svojimi nasveti, pomočjo ter znanjem pomagajo mladim zakoncem. Ti ljudje pa potrebujejo tudi naše pomoči v starostnih stiskah: osamljenosti, denarnih težavah, bolezní. Papež je posebej priporočil, naj se zavzamejo za tiste ostarele, ki živijo v domovih in pogrešajo človeške toplíne.

Diplomatskemu zboru

16. januarja je Janez Pavel II. sprejel poslanike, ki so akreditirani pri Vatikanu. Ne da bi izrecno omenil sporazum v Jalti, ko sta si Stalin z Rooseveltom in Churchillom razdelila interesno območje v Evropi, je ostro obsodil razdelitev sveta na sfere nadvladanja, ki nimajo opravičila, ker težijo k omejevanju suverenosti posameznih držav. Vsak narod mora svobodno odločati o svoji usodi. Cerkev podpira taka stremljenja in odločitve. (Pri tem je papež mislil na Jaltski spora-

zum, op. ur.) Namig na razmere v njegovi domovini je bil jasen.

Še bolj jasen pa je bil, ko je dejal, da so na Poljskem še vedno priptri tisoči, predvsem sindikalisti in izobraženci. Obsodil je tudi moralno prisilo režima na delavce, ki so včlanjeni v sindikat Solidarnost, da morajo podpisati svojo zvestobo vojaškemu režimu, če hočejo ohraniti svoja delovna mesta. „Vedno bolj se v javnem mnenju vsega sveta,“ je dejal sv. oče, „utrjuje prepričanje, da si morajo narodi svobodno izbirati svojo družbeno ureditev, in sicer tako, kot si želijo. Ta ureditev mora biti pravična, v spoštovanju svobode vere in človeških pravic.“

Papež je omenil tudi Srednjo

Ameriko, kjer se dan za dnem množijo žrtve, ki jih povzročata gverila in represija. Omenil je tudi Bližnji vzhod, kjer se nasilje nenehno ponavlja. Spomnil se je tudi beguncev v Afganistanu, v južnovzhodni Aziji in v raznih afriških državah. Obsodil je znova tudi terorizem.

Diplomatski odnosi z Anglijo

Od 16. januarja 82 imata spet diplomatske stike Vatikan in Velika Britanija, ki so bili prekinjeni 1533, ko se je angleški kralj Henrik VIII. razglasil za „edinega in najvišjega poglavarja angleške Cerkve.“

Papež bo potoval v Anglijo 28. maja letos in ostal tam do 2. junija. Sestal se bo z angleško kraljico in angleškim primasom Runcieom ter obiskal več mest.

Proti nasilju nad vestjo

V nedeljo 10. januarja je Janez Pavel II. v kapeli sv. Pavla v Vatikanu krstil 13 otrok in se s starši zadržal v prisrčnem razgovoru. Tudi pri opoldanskem nagovoru je najprej razmišljal o vrednosti krsta, potem pa se je z zelo odločnimi besedami spomnil položaja na Poljskem:

„Ves svet, posebej pa še narodi Evrope in Amerike, so še naprej zaskrbljeni zaradi položaja na Poljskem po uvedbi vojnega stanja. Takšno stanje je prineslo in še naprej prinaša nenehno kr-

šenje osnovnih človekovih pravic in pravic naroda. Poljski primas Glemb je to potrdil v govoru na praznik Gospodovega razglasenja, za njim pa tudi kardinal iz Krakova. Vojno stanje namreč med drugim krši človekovo pravico do svobode vesti in prepričanja. Pod grožnjo, da bodo ob službo, so državljani dolžni podpisati trditve, ki se ne ujemajo z njihovo vestjo in prepričanjem. Delati nasilje nad vestjo pomeni veliko škodo. To je najbolj boleč udarec človekovemu dostojanstvu. V nekem smislu je celo hujši od uboja. Ne bojte se tistih, ki ubijajo telo, je rekel Kristus in tako pokazal, koliko nevarnejše je nasilje nad duhom in nad vestjo. Načelo svobode vesti je osnovna človekova pravica, ki jo zagotavljajo mednarodne listine. Skupaj z vsemi ljudmi dobre volje dvigam svoj glas k Bogu, da ne bi bila zadu-

šena vest mojih rojakov.“

Mnogim delavcem so funkcionarji režima poslali izjavo o izstopu iz sindikata Solidarnost. Kdor ni hotel podpisati, je izgubil službo.

Obisk izraelskega zunanjega ministra

7. januarja je bil na uradnem obisku v Vatikanu izraelski zunanji minister Yitzak Shamir s spremstvom. Papež se je z njim zadržal v daljšem pogovoru. Pogovarjala sta se o vprašanju Palestincev, Libanona, o stikih med katoliškimi in judovskimi ustanovami in o vprašanju Jeruzalema. Papež je znova poudaril, da mora sveto mesto postati središče miru in srečanj med verniki krščanstva, judovstva in islama.

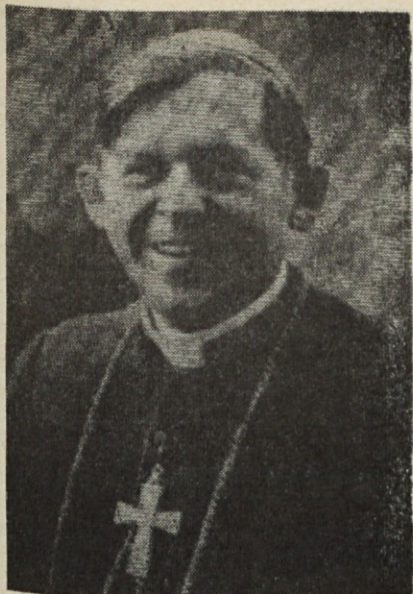
Obisk je zbudil veliko komentarjev svetovnega tiska.

Pastirsko pismo poljskih škofov

24. januarja so po vseh poljskih cerkvah prebrali pastirsko pismo poljskih škofov. Škofje svoje pismo začenjajo s pozivom k miru in pogovoru med ljudstvom in oblastmi. Posebej pozdravljajo tiste, ki trpijo, ki so internirani, zaprti, obsojeni, ki so ostali sirote, družine, ki objokujejo mrtve. Papežu se zahvaljujejo za vsa prizadevanja in skrb za Poljsko. Oblasti pa so odločno pozvali, naj spoštujejo

svobodo, ukinejo vojno stanje, osvobodijo internirane, prenehajo z ideološkimi pritiski, delavcem pa naj vrnejo pravco združevanja v neodvisne sindikate.

„Poziv k svobodi ni samo pravica, temveč tudi dolžnost vsakega posameznika in naroda. Sedaj vidimo, kako je svoboda povezana z mirom, kako je sad zavestnega sodelovanja vseh. Pozivamo k večji odgovornosti, poslušnosti lastni ve-

Poljski primas nadškof Glemp

sti, ker ne gre samo za obrambo osebne vesti, temveč za vest narodov.

Enako kot zatiranja vesti se moramo varovati greha lakomnosti. Resnični mir je mogoče graditi

na spoštovanju pravice do svobode... Teptanje pravice do svobode vodi v proteste, upore, ki se lahko končajo z bratomorno vojno. Vrniti se moramo k dialogu med oblastmi in prebivalstvom. Pogovor je težak, toda vsi ga pričakujejo. Narasli so valovi sovraštva in maščevanja — moramo jih ukrotiti. Vsako dejanje, ki žali človekovo dostojanstvo, omejuje človekove pravice in oddaljuje narodno spravo...

Proces obnove, ki se je začel avgusta 1980, je v naše družbeno in narodno življenje prinesel mnoge vrednote. Solidarni niso postali le delavci, temveč narod, ki je združen doživel vzvišen patriotski trenutek. Teh vrednot ni mogoče uničiti; ostajajo kot upanje v boljšo prihodnost tudi v bolečinah današnjega časa. Trdno upamo, da vse težave v naši domovini lahko rešimo z lastnimi močmi."

Za konec se škofje spominjajo 600-letnice Čenstohovske Marije. S tem v zvezi omenjajo papeževo izjavo o Jasni gori: „Tu smo bili vedno svobodni!“

Molimo za Poljsko!

Poziv slovenskih škofov

Sredi adventa je svet pretresla novica o uvedbi vojnega stanja na Poljskem. Kolikor moremo vedeti o razvoju dogodkov in o sedanjem položaju, je stanje še vedno zelo zapleteno in žalostno. Tele-

sno in duševno trpljenje postaja iz dneva v dan hujše in le počasi raste upanje v mirno urejanje medsebojnih razmerij v svobodi in samoodločanju poljskega naroda.

Tisti, ki jim je za pravičnost, svobodo, mir in enakopravno sožitje vseh ljudi, soglasno obsojajo nasilje in kratenje temeljnih človeških pravic ter se zavzemajo za moralno in gmotno pomoč poljskemu narodu, da bi mogel sam in brez vmešavanja od zunaj najti pravilne rešitve iz svojih težav. Sv. oče Janez Pavel II. je ponovno povabil verne ljudi povsod po svetu k molitvi za Poljsko in za mir na svetu. Tudi številne škofovske konference so izdale posebne izjave in pozive k molitvi in gmotni pomoči.

Slovinci prav tako kot drugi narodi z živim zanimanjem in iskrenim sočutjem spremljamo dogodke na Poljskem. Verni kristjani smo se že v adventu in posebno v božičnih praznikih v molitvi spominjali poljskega naroda. Pbi polnočnici v ljubljanski stolnici sem posebej povabil k molitvi za Poljsko in najbrž so to storili marsikje tudi drugi duhovniki.

Vozavesti, v kako težkem položaju je poljski narod in kako zelo potrebuje božje in človeške pomoči, po izrečnem dogovoru z mariborskim in koprskim škofom prosim in naročam, da v vseh cerkvah na Slovenskem in zasebno molimo za poljski narod. V svojih molitvah se spominjamo vseh kakor koli trpečih, pa tudi tistih, ki so odgovorni za urejanje medsebojnih odnosov. Molimo zlasti še za Cerkev na Poljskem, da bi v tej zgodovinski uri izpolnila svoje poslanstvo v službi medse-

Čenstohovska Marija

bojnega razumevanja in spoštovanja in v prizadevanju za mir in pravičnost, svobodo in ljubezen za vse ljudi.

Ljubljana, na praznik sv. Družine
27. decembra 1981

Alojzij Šuštar,
ljubljski nadškof in metropolit

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je povabilo rojake k skupni molitvi za preizkušano Poljsko pri svetih urah v marcu, pa tudi k družinski in posamični molitvi, dokler se poljski narod ne reši iz hude stiske.

Papeževo pismo o Cerkvi na Kitajskem

24. januarja opoldne je papež del svojega govora namenil Kitajski in Kitajcem. Kakor je znano, Kitajci 25. januarja praznujejo novo leto. Papež jim je voščil za to priložnost in povedal, da je 23. I. poslal vsem škofom po svetu pismo, v katerem jih prosi, naj molijo za kristjane na Kitajskem.

„Kot rimski škof in Petrov naslednik,“ je dejal papež, „prosim vse navzoče, da bi z mano molili k presveti Devici Mariji, božji Materi in Kraljici Kitajske za ta ljubljeni del Kristusove Cerkve, ki sem mu v mislih posebno blizu, in za to drago ljudstvo. Ob veselem dogodku — novem letu — ki se na Kitajskem začne 25. januarja, izražam svoje spoštovanje in simpatijo do vsega kitajskega ljudstva. Pošiljam mu prijazne želje za napredek in življenje v miru. To izražam, ali bolje, skušam izraziti z voščilom v kitajščini: Gong-he Xin-xi!“

Pismo, ki ga je papež omenil v opoldanskem govoru, je izraz spoštovanja do velikega naroda in njegove kulture, hkrati pa prošnja za odprtost, ki bi omogočila Cerkvi na Kitajskem normalno življenje.

„To pismo je nastalo ob prošnjah, ki jih nenehno dvigam k vse-mogočnemu Bogu za ta ljubljeni del njegovega ljudstva. Z vašo pomočjo želim prositi za molitev vse

katoličane po svetu. Prosim vas torej, da molite in se v duhu pridružite sinovom in hčeram katoliške Cerkve, ki živijo na Kitajskem. Vidna vez z njimi se je pretrgala že pred nekaj desetletji. S pomočjo molitve ostajajo povezani z nami, čeprav smo sicer izgubili vse druge stike. Molitev bo potem izprosila od božjega usmiljenja darove, luč in duhovno moč, da bo Cerkvi na Kitajskem zagotovljeno vse potrebno za nujno vzpostavitev vezi s Petrovim sedežem, kar je pogoj za edinost z veliko katoliško družino.“

Papež je poudaril, da se zanima za Kitajsko samo zato, ker je Cerkve po svoji naravi katoliška, njena veseljnost pa je podlaga obstoju krajevnih Cerkva z lastnim izročilom, pri čemer pa ostane nedotaknjeno Petrovo prvenstvo.

V pismu je dalje zapisano, kako tolažilne so novice o zavesti kitajskih katoličanov ter njihovi zvestobi veri očetov. „Apostolski sedež ne izpusti nobene priložnosti, da ne bi dal vedeti kitajskim katoličanom, kako zelo so Cerkvi pri srcu in s kakšno ljubeznijo gleda na vsa čudovito različnost kulture, bogate duhovnosti in vsega, kar oblikuje zgodovinsko in sedanjo podobo Kitajske. To sem povedal že v govoru v Manili 18. februarja lani. . . Prosim vas, da tudi vi, dragi bratje

v episkopatu, prosite svoje vernike, naj molijo za brate in z brati na Kitajskem... Prosimo, naj Gospod v njih ohranja vedno bolj živo in veselo upanje v vstajenje in nove binkošti njihove Cerkve...“

Komentatorji v sredstvih družbenega obveščanja so to papeževo pismo razumeli kot „trkanje na kitajska vrata“, in to že tretjič v kratkem pontifikatu Janeza Pavla II. Papež hoče odgovor od te velike države. V pismu je zelo jasno poudaril Petrovo prvenstvo ob samostojnosti krajevnih Cerkva.

Katoliške Cerkve ne spodbuja k takšnemu trkanju nobena želja po oblasti, nobeno vmešavanje v notranje zadeve posameznih držav. Papež je prvi nagovoril Kitajsko v Castelgandolfu 19. avgusta 1979. Takrat je rekel, da Cerkev ne želi nič drugega, kakor navezati stike s katoličani na Kitajskem. 18. februarja lani je sledil poziv iz Manile.

V zadnjih dveh letih je bilo tudi na kitajski strani čutiti znamenja odpiranja. Več visokih cerkvenih osebnosti je obiskalo Kitajsko, med njimi kardinala König in Etchegaray. Prišlo je tudi do srečanj pripadnikov kitajske „domoljubne Cerkve“ in tistimi, ki niso njeni člani. Govorili so celo o ozračju

nekakšne svobode. Vse to se je ustavilo, ko je papež lani imenoval kitajskega jezuita Tanga za nadškofa v Kantonu. Takrat so kitajske oblasti in „domoljubni katoličani“ našli skupni jezik in napadli Vatikan, češ da se vmešava v kitajske notranje zadeve. Ironija vsega zapleta pa je bila v tem, da so „domoljubni katoličani“ sami izbrali Tanga za škofa, papež pa je njihov izbor le potrdil. Konec lanskega leta so v Šangaju prijeli štiri jezuite pod obtožbo, da imajo zveze z Vatikanom. Obteževalna okoliščina je bila, da niso hoteli stopiti v vrste „domoljubne duhovščine“. Tang pa tudi ne sme več na Kitajsko in živi v Hong-kongu.

To je pomenilo popolno prekinitve, zdaj pa papež spet poskuša vzpostaviti pogovor. Gre v bistvu za dva poziva. Eden je namenjen oblastem, naj spoštujejo versko svobodo in omogočijo kitajskim katoličanom zveze z Rimom. Drugi poziv pa je naslovljen na kitajske katoličane. Papež jih spominja, da so del velike katoliške družine, zato govori o smernicah drugega vatikanskega cerkvenega zbora, o samostojnosti krajevnih Cerkva. Čisto razločno jim zatrjuje, da povezanost z Rimom še ne pomeni uniformiranosti.

Nezaslišno je, da se množice, ki odhajajo od nedeljske maše, ne razlikujejo od tistih, ki zapuščajo stadion po nogometni tekmi ali kinodvorano ob koncu filma ali opero po predstavi. Med njimi ni pravega stika. Prišli so kot tujci in takšni tudi odhajajo. Nobene trdne in trajne edinosti ni med temi ljudmi.

Nigerijski škof Aniagwu na evh. kongresu v Lurdu

Argentinski škofje k današnjemu položaju svoje dežele

(Nadaljevanje)

III. Praktični del: Smernice za delovanje

Uvod

Zgodovinski pogled na Argentino kaže, da danes dežela potrebuje več zavesti svoje individualnosti, svojega svojskega značaja, in obenem zdrave prilagodljivosti današnjemu razvoju v svetu.

Za bodoče je treba odpraviti neprestane spremembe in prelome, ki so v nasprotju z globokim bistvom dežele; dalje razdore med posameznimi sektorji družbe; varovati se je prevelikega posnemanja tujih vzorov; in končno se varovati, da bi za dosego dobrih ciljev uporabljali nedovoljena sredstva.

Upoštevajoč zgodovinske izkušnje in nauk Cerkve, naj bi za delovanje Cerkve v današnji družbi veljale te smernice.

1. Smernice za hierarhijo in njene sodelavce

Oznanjati je treba socialni nauk Cerkve, da bi v prilagojeni obliki vedno bolj prehajal v zavest ljudstva.

V skladu s tem naukom kazati

na dolžnosti in pravice na socialnem področju in razkrivati njemu nasprotne zmote, zlasti zmotnih ideologij, ki se skrivajo pod krščanskim imenom.

Navajati laike k potrebnemu delovanju na družbenem področju, da bi tam uveljavljali krščanska načela.

Poglabljati splošno versko življenje, ki naj bi vodilo tudi k velikodušnemu socialnemu sodelovanju.

V današnjem položaju je potrebno sodelovanje vseh; katoličani moramo biti prvi pripravljeni za to; hierarhija mora delati na to in je to danes njeno važno poslanstvo.

Tudi v tem pogledu je važna vzgoja v družini in mora hierarhija trajno in s posebno skrbnostjo delati na tem pastoralnem področju.

Posebno se moramo posvetiti formaciji mladine, ki je up domovine in Cerkve.

V ta namen moramo „pospeševati katoliško šolstvo, ki je privilegirano sredstvo evangelizacije; tu se mora izvršiti sinteza evangelija in kulture in dati mla-

demu človeku celotno in krščansko gledanje na človeka, na svet in zgodovino“ (št. 178).

Treba je vzbujati v ljudstvu zavest, da se mora v javnih šolah zagotoviti vsem katoličanom in nekatoličanom možnost potrebne verske formacije v skladu z njihovo veroizpovedjo; da se tako daje integralna izobrazba, ki bistveno vključuje tudi versko odprtost človeka.

Treba je združiti vsa možna prizadevanja, da se prepreči vpliv škodljivih predstav, širjenje nemoralnosti v revijah in nasilja, h kateremu navajajo mnogi filmi, ki se oddajajo tudi po televiziji in škodljivo vplivajo na mladino in otroke.

Potrebno je nuditi oporo in pobudo laikom, ki so vodilni na različnih socialnih področjih, ne da bi hierarhija s tem prevzemala odgovornost za njihove socialno-politične odločitve, ki so v njih laiki svobodni. Še več, naše pastoralno vplivanje jim ne sme biti ovira pri njihovi kreativnosti. Vedno bo potrebna čuječnost dušnih pastirjev, da se ohrani v delovanju teh laikov potrebna ljubezen, ki nam jo je Gospod dal za temeljni zakon.

Vse moramo iskreno spodbujati, da posvečujejo tudi našo domovino s to ljubeznijo, posebno vsak s svojim poklicnim delom.

Moramo krepiti in izpopolnjevati verska združenja v Cerkvi, ki imajo velik pomen za vzgojo in versko aktivnost v naših razmerah, zlasti Katoliško akcijo. Mi-

sliti je celo treba, če je primer-no, da se ustanove nova taka združenja, ki naj bi v njih laiki vršili danes potrebno poslanstvo.

Upoštevati je treba kot izredno koristen pripomoček, na nacionalni in na škofijski ravni, če krajevni škof ima za primerno, delovanje odbora „Iustitia et pax“, ki se vzpostavi v skladu z navodili apostolskega sedeža.

2. Smernice za katoliške laike

Cerkev dela v družbi tudi po svojih laikih. To je na obširnem svetnem področju, kjer je posebej njihovo poslanstvo, zlasti tudi socialno-politično. Cerkev poziva svoje laike in vse državljane dobre volje, da ne pozabljajo na to poslanstvo; utegnili bi to biti iz neke napačne previdnosti, ki ni v skladu s krščansko ljubeznijo in domovinskim čutom.

Katoliškim laikom Cerkev zlasti priporoča:

Poglobljen študij socialnega nauka Cerkve. To je temeljne važnosti v njihovem današnjem poslanstvu v družbi.

Obenem je laikom potrebno globoko poznanje realnosti na svetnem področju, ki jo morajo zato študirati, da razkrijejo v njej odločujoče težnje. Pri tem jim je potrebna, zlasti voditeljem, resna prizadevnost, metoda, disciplina, potreben čas, šole in izkušnje, da pridejo do sinteze nauka in konkretne realnosti.

Laiki, ki se posvete tej plemeniti nalogi, bodo mogli v mo-

in odgovornem vodstvu socialno-političnih sredstev in družbenih občil, ki oblikujejo današnjega človeka v družbi. Taki primeri so: občila, ki zajemajo množice, vodstvo podjetij, vodstvo informativnih središč na vseh stopnjah, koordinacija poklicnih združenj na področju trgovine, umetnosti itd.; prav tako sindikati, občine, politične stranke, razni pospeševalni odbori itd. Vse to delovanje zahteva različne kreposti, ki jih v polnosti omogoča le trajno črpanje iz virov milosti, tj. molitve, božje besede in zakramentov.

Potrebna je skrbna formacija laikov v smislu vseh teh navodil. Pri tem je polagati veliko važnost na resen začetek, proti naši lagodnosti, pomanjkanju izkušnje in zmedi v načrtih.

Zlasti je potrebna vzgoja ne le na nižji in srednji stopnji, ampak tudi voditeljev, delavskih, poklicnih itd. Ta priprava utegne biti težka; a brez takih dobro formiranih voditeljev, naj bodo moški ali ženske, bomo še naprej šli po uhojeni poti naših improvizacij.

V ta namen naj se skušajo s primernimi nagibi mladi pridobiti za trdo pot formacije. A to naj bi ne bilo le trenutno navdušenje; potrebne so zanesljive metode, stare in nove, ki morejo dati dobro osnovno in srednjo formacijo.

Po tem načrtu je seveda potrebno pridobiti starejše, da se zav-

či te sinteze razočevati in konstruktivno ocenjevati v konkretnih vprašanjih in posredovati te ugotovitve javnosti.

Tudi je primerno, da se spodobni laiki ne izogibajo odgovornih mest in jih prevzamejo v duhu služenja in delujejo na težkem področju, kjer se odloča v socialnih, vzgojnih in političnih zadevah, v skladu z evangeljskim navodilom, da bi bili sol, luč in kvas svetnih struktur.

V ta namen bo tudi katoliškim laikom potrebno, da se povezujejo med seboj in z drugimi ljudmi dobre volje za delovanje na različnih področjih: družinskem, sindikalnem, občinskem, narodnem in nacionalnem ter mednarodnem.

Morajo sodelovati pri napredku

zamejo za formacijo mladih in jih polagoma vključujejo v različne dejavnosti Cerkve in svetne družbe.

Po prepričanju škofov Argentinska katoliška akcija more v tem načrtu imeti sila važno nalogo.

Kot je bilo že rečeno, naj laiki uveljavljajo pravico staršev, da javno šolstvo omogoči njihovim otrokom versko vzgojo, v skladu z njihovim prepričanjem.

Cerkev mora uporabljati tudi javna občila, da vpliva v smislu verske formacije na ljudske množice. Treba se je dvigniti nad zgolj obveščanje (informacijo)

in preiti na integralno formacijo vernega človeka, ki zajema vse njegovo življenje.

Potrebno je sodelovanje z drugimi zasebnimi in javnimi ustanovami, da se zaustavi moralni propad, ki si silovito utira pot v družbi.

Nujno je treba netiti sposobnost in smisel za skupno delovanje v ekipi. Začenši z najbolj preprostimi skupinami, je člane pri njih oblikovanju treba usposabljeni za dialog in družno prizadevanje in disciplinirano delovanje.

(Konec prihodnjič)

Franc Gnidovec

Nov korak k evropski edinosti

Prvi teden v novembru 81 se je v Rimu zbralo okrog 200 uglednih osebnosti iz sveta kulture, zgodovine, filozofije in teologije. Prišli so iz 20 držav Vzhodne in Zahodne Evrope, da bi razmišljali o enotnih koreninah evropske civilizacije in iz njih iskali pota k novi edinosti Evrope od Uraja do Atlantika. To ni bilo politično srečanje, zato na njem ni bilo uradnih predstavnikov nobene države. Za sklep je udeležence sprejel tudi Janez Pavel II. Srečanje sta organizirali lateranska in lublinska katoliška univerza. Namen pogovorov je bil tudi postaviti slovanski delež v Cerkvi na pravo mesto. Kongresu je poslal posebno brzojavko tudi rus-

ki izgnani književnik Solženicin. Udeležence je opozoril na nevarnost oddaljevanja od Boga. „Če bomo dovolili, da nas bodo raztresla drobna vsakdanja dogajanja v politiki, bomo kaj kmalu ugotovili, kakšnemu neizbežnemu propadu se bliža krščanska civilizacija. Ostaja nam zadnja možnost, da ugotovimo nevarnost in jo skušamo preprečiti.“

Posamezne skupine so obravnavale zgodovinske vidike združene Evrope, versko življenje, bogoslužje, duhovnost, ljudske pobožnosti, umetnost in književnost, filozofska in teološka vprašanja, človekove pravice itn. Šli so skozi preteklost, sedanjost in prihodnost Evrope. Papež je podčrtal, da je Evropi potreben Kristus in njegov evangelijski.

Upanje in spoved

1. Upanje kristjanov je Kristus sam (1 Tim 1, 1). Vanj nas je Bog poklical, da bi videli, „kakšno je bogastvo veličastne njegove dediščine..., kako neizmerna velikost njegove moči do nas vernikov, kakšno je delo silne njegove moči, ki ga je storil v Kristusu, ko ga je obudil od mrtvih...“ (Ef 1, 18-20), in da bi pričakovali „novih nebes in nove zemlje, kjer prebiva pravičnost“ (2 Pet 3, 13), kjer bomo „Kristusu podobni“ (1 Jan 3, 2). „Vsakdo, ki ima to upanje vanj, se očiščuje, kakor je on čist“ (1 Jan 3, 3).

Že teh nekaj stavkov iz sv. pismo dovolj izraža nujnost upanja za krščansko življenje. Če pa je upanje nujno, moramo zanj tudi nujno skrbeti in ga ne smemo uničevati z grehom.

2. Upanje v Boga, v njegovo vsemogočnost, dobrotljivost in v zvestobo, je danes, se zdi, vedno važnejša bivanjska potreba. Džungla modernega življenja ima toliko strahov, npr. nuklearno orožje, manipulacije, npr. horoskopi, odtujitev, želje, možnosti, ki obljublajo, a se le redko katera uresniči, razočaranja, izgubljanje smisla življenja, zapuščenost, posebno na stara leta, itd., da se skoraj po vrsti počutimo zvrtnjene v reki življenja. Nezadoščena nam na tekočem tragu gre-

nijo življenje, „vse, kar srce si sladkega obeta“ (F. Prešeren), se prepogosto zaletava in poka kakor otroški balon. Manjka nam naše „duše sidro“ (prim. Hebr 6, 19), upanje.

Res nam Bog daje „dobro upanje“ (2 Tes 2, 16). Toda, koliko pomaga človeku podarjeno bogastvo, če sam z njim ničesar ne stori? Poklonjeno božje upanje bi morali v sebi neprestano razplamtevati in z njim krepiti svojo osebo. Prav zavestno bi ga bilo treba v sebi obujati, in to pogosto, ga nanašati na življenjsko situacijo. Pri maši obujamo vero s posebnim obrazcem, npr. s t. i. apostolsko vero, za upanje takšnega obrazca, žal, nimamo, pa je ravno upanje tako močan dina-

mizator in osmisljevalec vere: „Je pa vera trdno prepričanje o tem, kar kdo upa“ (Hebr 11, 1).

Obujanje upanja je velika dolžnost krščanskega življenja. Njena velikost se meri po tem, koliko posameznik čuti potrebe po upanju, po zahtevah njegovih življenjskih razmer. Kdor upanja sploh ne bi ali bi ga premalo obujal, bi grešil z opustitvijo.

Upanje obujamo predvsem tako, da se prepričujemo o njegovih zagotovilih. Bog je zvesti Stvarnik (1 Pet 4, 19) in ljubeči oče, zato ve, kaj nam je potrebno, nikdar nas ne zapusti, vedno nam pomaga (Lk 12, 20-32; Jan 16, 33; 24). Naš Odrešenik Kristus je „zvesti veliki duhovnik (Hebr 2, 17), zato nas rešuje v telesnem, duševnem in dušnem zlu“ (prim Tit 3, 4-7), je z nami „do konca sveta“ (Mt 28, 20). Sv. Duh nam vliva božjo ljubezen in s tem dviga iz človeških tegob k božji sreči, zato „upaje ne osramoti“ (Rimlj 5, 5). Ta in druga zagotovila našega krščanstva močno zbujajo upanje v vsaki življenjski preizkušnji.

3. Kristjanom so v preteklosti mnogi očitali, marsikdo pa jim očitek ponavlja še danes, da se predajajo svetobežnosti, iz česar sledi zanemarjanje zemeljskih dolžnosti in dobrin in pretirana usmerjenost v onstranstvo pa zanesenjaško prizadevanje za večno zveličanje. Ta očitek je danes upravičen le v redkih primerih. V mnogo večji meri si danes krist-

jani zaslužimo očitek, da preveč polagamo svoje upanje v dobrine tega sveta in premalo v nadnaravne, ki so nam na razpolago na tem svetu, in v večno zveličanje, s tem pa smo tudi drugim neučinkoviti apostoli resničnega upanja.

2. vatikanski cerkveni zbor nas v tem uči ravnotežja. „Opomnjeni smo seveda, da človeku nič ne pomaga, če si ves svet pridobi, sam sebe pa pogubi. Vendar pa pričakovanje nove zemlje ne sme oslabiti, marveč spodbuditi vnemo za delo na tej zemlji, kjer raste tisto telo nove človeške družine, ki že more dati nekak obris novega sveta... Vrednote človeškega dostojanstva, bratskega občestva in svobode, vse te odlične sadove narave in našega truda, bomo namreč potem, ko smo jih v Gospodovem duhu in po Gospodovi zapovedi razvijali na zemlji, znova našli, toda očiščene vsakega madeža, presvetljene in preobrazene“ (CS 39, 2-3).

Vsaj včasih bi bilo za mnoge med nami nujno, da si pred spovedjo odgovorimo tudi na podobni vprašanji: Ali preveč zaupam v dobrine tega sveta? Ali upam, da bo ta svet po božjem delovanju in mojem sodelovanju prešel v „novo zemljo“, kjer „bo Bog vse v vsem“ (1 Kor 15, 28)?

4. Če kristjan vidi v svojem krščanstvu skoraj izključno neke dolžnosti in zapovedi, ki jih mora izpolniti, neke resnice, ki jih mora verovati, mu manjka precej

Michelangelova Marija z mrtvim Sinom (detajl)

kreposti upanja. Osnovno razpoloženje krščanskega življenja je namreč „veselje v Svetem Duhu“ (Rimlj 14, 17) zaradi življenja z Bogom po Jezusu Kristusu, ki je z nami (Flp 4, 4-7). To veselje pa je največji sad upanja za to življenje.

Mi je krščanska vera predvsem breme ali veselje? Če je prvo, potem sem zanemaril skrb za upanje.

5. Če kdo, potem je resničen kristjan odprt za vse novo in staro dobro, vidi v človeku najprej dobro, se povezuje z ljudmi dobre volje, zaupa, da bodo njegovi in bližnjega nameni in prizadevanja rodili končno dobro (prim.

Gal 4, 18), saj je vsako dobro od Boga (Flp 1, 6).

Kronična sumničavost, pesimizem, skepticizem, cinizem, kritičarstvo, zmrdovanje itd. niso krščanske lastnosti, so zajedalci krščanskega upanja. Kdor tega plevela ne pleve, ni izpolnil dolžnosti do ene največjih kreposti.

6. Z malodušnostjo bi grešil samo tisti, ki bi v težavah zdvomil nad božjo zvestobo in pomočjo. Če bi to storil prostovoljno, bi mogel tudi hudo grešiti. Ne bi mogli govoriti o težkem grehu, če kdo zapade malodušnosti v izrednem trpljenju, ker le-to preveč zavre prosto voljo.

7. Rigorizem je stopnica k obu-

pu, laksizem pa k predrznemu zaupanju.

Rigorizem spregleduje božje usmiljenje in se premalo zanese na božje delovanje v svetu in v ljudeh. Rigorizem, ki vidi smrtne grehe in hudobijo povsod, kjer je v resnici le mešanica duševnega trpljenja, nemoči in mogoče delne krivde, ki nalaga bližnjemu neznosna bremena, se izživlja v trpinčenju samega sebe, ne računa, da človek navadno prihaja do sožitja z Bogom postopoma, in je zato nestrpen z ljudmi, rigorizem, ki povsod kliče božjo kazen itd., je nevarno ogrožanje krščanskega upanja (B. Häring).

Laksizem se premalo boji greha in božje pravičnosti, zelo površno jemlje nravno življenje in se vdaja svojim slabim nagnjenjem, čim bi borba proti njim zahtevala resnejšega truda, češ, smo pač takšni (ravna se po liniji manjšega odpora), dopušča slabe dejavnosti brez sorazmernega razloga itd. Sestavina krščanskega upanja, čeprav ne poglavitna, je tudi zdravilni strah, ki nas opominja, da zaradi svojih slabosti in zapeljevanj sveta ni težko pasti v greh in da grešni človek more zapraviti večno zveličanje.

Kdor se svojega rigorizma ali laksizma zaveda, pa se ju ne brani, more tudi težko grešiti.

8. Predrzo zaupanje bitno uniči krepost upanja. Ima ga, kdor bolj zaupa vase kot v Boga, komur je božja dobrota nekakšna

potuha za težke grehe, kdor zelo dolgo zavlačuje spreobrnjenje od velikih grehov ali ga odlaga na smrtno uro, kdor pričakuje božjo pomoč pri grešnih dejanjih, kdor je skraino nemaren na nraavnem področju itd. Predrznemu zaupnežu sploh manjka zveličavni strah.

Če predrzo zaupanje ni posledica nezadolžene infantilnosti v krščanskem, temveč zadolžene nemarnosti v tem življenju, potem je zelo velik greh.

9. Najhujši greh proti upanju in eden najstrašnejših sploh pa je obup. Kokor je trdno upanje predokus nebes, tako je obup predokus pekla.

Obup moramo dobro ločiti od malodušja. Z obupom greši le tisti, kdor odreka Bogu dobroto, zvestobo in usmiljenje, od njega ne pričakuje večnega zveličanja in zato potrebne milosti, postavlja svoje upe izključno na tostranske dobrine, nebesa pa prepušča, vrabcem, kot bi dejal pesnik Heine, kdor si nič ne prizadeva za življenje z Bgom. Vse to pa se mora zgoditi zavestno in pristoljno.

Neko „razočaranje nad Bogom“ še ni pravi obup, tudi ne obupanje oz. dvom glede osvojitve večnega zveličanja, prav tako samomorilni naklepi vedno ne pomenijo resničnega obupa. Vse to pa zlahka vodi vanj, če človek svojega majavega stanja z obujanjem upanja ne popravlja.

Štefan Steiner

Padec, zaznamovan od vseh potresomerov

Ivirni greh je vse prej kot judovski mit, na katerem naj bi bilo krščanstvo sezidalo svojo odrešenjsko zgodbo. Izvirni greh je eno od dejstev vesolja: neizbrisno je vžgan v meso človeka in v lice zemlje. Izvirni greh je vsota tega, kar predstavlja našo nespraviljenost z usodo. To je mračni kvantum, umesen v snov, iz katere smo sami: serija strupenih prvin, vsejanih med božje prvine na razpredelnici Mendelejeva. Kdo naj razveje na dvoje to zmes izvirnega in izprijenega, edenskega in padlega? Ali se oboje ni tako vsesalo drugo v drugo, da se tudi nenehno preliva iz enega v drugo? Mar elementi ne nihajo med blaženostjo in med prekletstvom?

Voda je lahko blag rajski odsev sredi kraljevskega ostenja, a je lahko tudi slep naval morilske poplave.

Ogenj je lahko zasanjan ščebet v osrčju zimske domačnosti, a je lahko tudi pokončevalni demon.

Zrak je lahko kristalen prevodnik razgleda do daljnih sinjin, a je lahko tudi uničujoč orkan.

Zemlja je lahko nosilec vseh barv in vonjev pomladnega gozda, a je lahko tudi ponorela maternica potresa.

Kje stopamo iz svetlobe Edena v somrak Padca?

V razmahu enega tedna je jezenski gozd lahko čarobna katedrala, vsa v zlatih lestencih, v o-

čarljivem klitju micelijev, in mrtvašnica, vsa gnila od dežja.

Po enem samem pogovoru se za tem, kar si imel za hraneče prijateljstvo, zaveš hladu, preračunljivosti, odpora.

Knjiga, ki ti je bila kdaj v tih opoj, se ti zdaj sesede v kilogram celuloze.

Trenutki, v katerih si nekoč videl trgatev življenja, te zdaj hranijo s pepelom.

V tem, kar si nekoč videl veličino, se ti zaheheta nič.

Vse je in ni, v tragični ambivalenci. Sam ne veš, kdaj prestopaš črto med svetlobo in temo. Med smislom in nesmisлом. Med slastjo in gnusom.

Padec, ki se ni nehal. Ki je neprestan vzdig in spet padec. Kontrapunkt v ritmu sveta.

Izvirni greh ni mit: je dejstvo, vgrajeno v našo urbanistiko.

Začenši s templjem, ki ga je tudi najmanjšemu človeškemu zaselku vsilil s pokopališčem: obrat, ki ga nobena arhitektovska pamet ne zna eliminirati iz pokrajine, kljub njegovi brezmejni neestetičnosti.

Prav tako nobena arhitektura ne zna eliminirati bolnišnice, kljub njeni nehigieničnosti.

Toda ali je treba stopiti prav v te skrajne spomenike človekove krhkosti, da zavohaš neizgrešljiv vonj po nečem?

Ni dovolj, da stopiš v eno modernih velikomestnih garaž, v ti-

sto pošastno funkcionalnost, v tisti zadah po strupu, po gumiju in bencinu?

V enega tistih novodobnih lokalov, lesketajočih se v aluminiju in razčlovečenosti?

Tujost, ki dahmeta vate v teh primerih, mora biti podobna tujosti, kakršna je dahnila iz stvarstva v nosnice Adamu, ko je za vselej mimo „kerubovega meča“ prestopil „prag Edena“ na zemljo, ki je bila prekleta.

Slej ko prej božja v svojem zasnutku, vsa v odbleskih Edena od penjenja tekočih vodá do za-

sneženih klicev gorá na obzorju, od zmagoslavne spreminjave na pomlad od žarnega brokatnega opasila na jesen, od nedolžno negibne združbe dreves do pomirjljive tovarišije prijateljskih živali — vsa božja v svoji temeljni zasnovi, in vendar prekleta...

Vinograd, ki po uničujočem potresu lahko še pokaže, za kakšne trse in grozdje je bil vsajen, za kakšno zeleno bleščavo...

In človeška zgodovina se je začela na ruševini.

Alojz Rebula

DEVETI BLAGOR

„Blagor človeku, ki mu gre vse po njegovi volji,“ radi pravijo ljudje. „Moja volja je moje kraljestvo,“ je dejal nekdo. Človek ima posebno občutje zadovoljstva in veselja, če je mogel uveljaviti svojo voljo in če je šlo vse tako, kakor je sam hotel. Tudi pri vernem kristjanu ni drugače. Tudi on se ne sme in ne more odpovedati svoji volji, svojemu svobodnemu hotenju in odločanju. Razlika pa je v tem, da za vernega kristjana njegova lastna volja ni edino in ne najvišje merilo. Kakor veren človek prizna nad seboj Boga, svojega Stvarnika, svojega Gospoda in zadnji Cilj svojega življenja, tako prizna tudi božjo voljo kot merilo in smernico za svojo voljo. Zato si iskreno prizadeva, da bi svojo voljo čim bolj uskladil z božjo voljo, in to ne kot pod nekim zunanjim pritiskom, ki bi človeka odtujil samemu sebi, ampak iz svobodne odločitve.

Evangelij pa nam pravi, da samo človeške moči za to ne zadoščajo. Treba je božje pomoči, luči Svetega Duha za pravo spoznanje in njegove milosti za pravo odločanje. Kristusova beseda: „Nihče ne more priti k meni, če ga ne pritegne Oče“ (Jan 6, 44), velja tudi spoznanje in spolnjevanje božje volje. Blagor tistim, ki jih Oče pritegne, da se svobodno in iz prepričanja odločajo za iskreno iskanje, za čim globlje spoznanje in za čim zvestejše spolnjevanje božje volje.

Alojzij Šuštar, nadškof

Kultura telesnosti

V času med dvema vojnama, predvsem pa v povojni dobi sta v literaturi zavzela veliko prostora spolnost in eros, poveličevanje telesnosti, skratka naturalizem z vsemi pritiklinami. Tukaj ne gre za literarno vrednotenje te vrste literature, to je naloga literarnih kritikov in pozneje literarnih zgodovinarjev, ampak za to, kakšen vpliv ima na človeka in družbo.

Ta literatura je spremljana z revialnim tiskom, polnem pornografije in razkazovanja najnižjih strasti, ter šundom, ki se prodaja ali izposoja v kioskih in zastruplja predvsem doraščajočo mladino.

Značilno za te vrste literature in tisk je, da do podrobnosti opisuje človekove padce, ki se jih v normalnih razgovorih med ljudmi nihče ne upa omeniti; izjema so popolni pokvarjenci. Njihovi junaki padajo v blato, kar je včasih človeško možno, se valjajo v mlakuži obcestnih jarkov, a nikoli nimajo moči, da bi vstali in začeli novo življenje. To je neresnično in nečloveško za večino primerov. Če se prašič, ki mu je zelo všeč valjanje po blatu in mlakuži, enkrat le naveliča, vstane in se otrese, ker noče umazanije, ki se je nabrala na njegovi koži, koliko bolj je to lastno človeku, razumnemu bitju, otroku bož-

jemu, kateremu govorita Bog in vest tudi v največjih padcih. V večini primerov človek tega glasu in opozorila ne more preslišati, zato prej ali slej vstane in išče novo pot življenja. In te resnice te vrste literatura nima korajže povedati.

Vse to pisanje, ki v veliko primerih služi za podlago gledališkimi predstavami in dogodkom, prenešenim na platno za kinopredstave in televizijo, ni ostalo brez vpliva na človeka. V njem zbuja čutnost, da potem več misli na svojo telesno zgradbo kot pa notranjost. Pravijo, da je tako človek v naših časih odkril svoje telo, ker sta mu doslej duhovnost in pogled v onstranstvo to onemogočala.

Poveličevanje telesa

Iz evangelija po Janezu vemo, da je v začetku bila Beseda. Nietzsche je na začetek postavil akcijo, Marx pa materijo. Dandanašnji občudovalci lastnih kosti in mesa pa postavljajo trditev, da je prvo od vsega začetka bilo telo, kar bi naj bilo največje odkritje naših dni. Telo je edina vzvišena realnost, je za človeka vse, zato mora biti vedno na prvem mestu, vse mu mora služiti.

Telo je ustvarjeno za uživanje, njegov življenjski cilj je uživa-

nje. Če se misli na telo, se že po vsej logiki mora misliti tudi na uživanje. Temu cilju mora služiti vse, kar je na razpolago človeku, predvsem pa kultura in njene ustvaritve. Nje cilj mora biti povečevanje telesa, širjenje naturalizma, nudizma, odpravljanje sramežljivosti, etičnih in moralnih vrednot in prepiti glas vesti.

Kultura uživanja

Ker je na prvem mestu človekovo telo z zahtevo, da mu mora vse služiti, se za dosego tega cilja ustvarja kultura uživanja. Ta prezira duhovnost in povečuje tvorni svet. Tako imajo v kulturi uživanja prvo mesto tvarne dobrine in denar. Nad vse visoko cenjeno je tudi zdravje, ki omogoča spolno izživiljanje, osvoboje no vseh moralnih in verskih vezi. Zato je v naši dobi tako veliko pospeševanje spolne vzgoje brez upoštevanja božjih in naravnih zakonov. V te zanke se dajo ujeti tudi osebe, ki so prepričane, da so v službi krščanstva. Neredka je trditev, da živimo v dobi spolne eksplozije, kot smo pred dvajsetimi leti doživljali demografsko eksplozijo. Pozabljajo pa, da je takrat šlo za naraven človeški razvoj in spoštovanje božjih postav. Sedaj se hoče obujanje novih življenj preprečiti z vsemi razpoložljivimi sredstvi znanosti in tehnike.

Znanost in tehnika morata služiti telesu in omogočati nove

možnosti uživanja. Odpraviti morata trpljenje, ki je posledica boleznih in utrujenosti, ki spremlja človekovo delo. Družbene vede morajo ustvariti nove medčloveške odnose, iz katerih bo izginila vezanost na sočloveka in bo povečevan egoizem.

Odprava družine

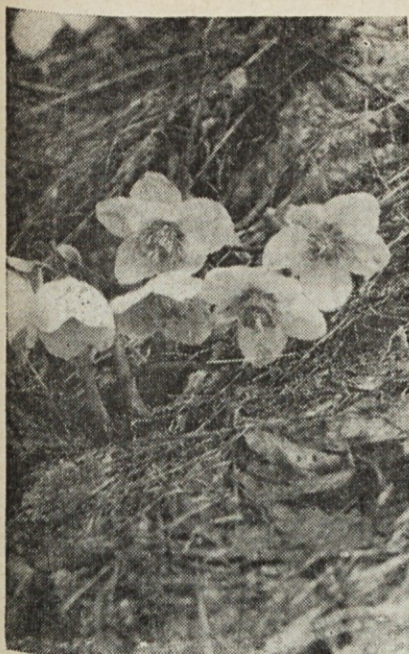
Krščanstvu je uspelo v precej razrvanem svetu ustvariti pravno gledanje na spolnost in njegov pomen. Neločljiva zakonska zveza in krščanska družina sta njena naravnost z vsem čutom odgovornosti. Poleg tega množi živijo v devištvu, odpovedi svetu in predanosti Bogu.

Oznanjevalci nove kulture in nove dobe trdijo, da se mora družina odpraviti. Človeško telo ne sme poznati nobenih omejitev, ne sme se mu nalagati nobenih dolžnosti, še manj pa odgovornosti za njegova dejanja. Vsak dela, kar hoče, kar mu ugaja in pomaga k uživanju.

Pospeševanje neodgovornosti

Človek je svobodno bitje in ta svoboda mu nalaga odgovornost za vsa dejanja in njihove posledice. Brez odgovornosti človek ni svoboden, je suženj svojih strasti.

Zaradi čutnosti naj bi se človek odpovedal svoji svobodi in dostojanstvu in ponižal na stopnjo živali. Toda med človekom in živaljo je po volji Stvarnika velika

Noben zdrav in duševno uravnotežen človek ne dela, kar hoče, ampak kar je njegova dolžnost. Veličina človeka je v vestnem vsakdanjem izvrševanju velikih in majhnih dolžnosti. Med te dolžnosti spada tudi delo, ki je za večino človeštva vir dohodkov za lastno vzdrževanje in vzdrževanje družine. Toda delo, ročno ali umsko, utruja. Utrujenost pa omejuje človekovo uživanje, zato se zahteva, da se delo omeji na najnujnejše potrebe. Pri tem se ne pomisli, da brez dela ni jela, da je lakota trpljenje. Izhod bi bil samo povratek v primitivnost, v dobo, ko je človek živel samo od sadežev narave.

Utrujata tudi učenje in študij, obenem pa sta večkrat uveljavljena s prisilo. Da se ugotovi človekovi čutnosti, se mora odpraviti šolska obveznost, študira, kdor hoče iz proste volje, a se ga ne sme redovati in podvreči izpraševanju izpitnih komisij. S tem se hoče človeštvo pahnuti v nevednost in duševno zaostalost.

razlika. Dejanja živali vodi naravni nagon, določen po Stvarniku, in po njem se ravnajo vse vrste v naravnem svetu. Človek pa ima svobodno voljo, da se sam odloča za dobro ali slabo. Njegovo dostojanstvo zahteva, da se vedno odloča za dobro, za plemenito. Nikoli ne sme pozabiti, da ga je Bog ustvaril za k sebi.

K odpravi odgovornosti bi naj pomagale tudi stalne in hitre spremembe v družbenem življenju. Nič naj bi ne bilo stalnega, vse le začasno, provizorično, predvsem pa neobvezno. Človek ne sme imeti nobenih dolžnosti, delaš, kar se ti vzljubi, kar te je volja.

Poveličevanje egoizma

Kot že rečeno, oznanjevalci nove kulture hočejo, da človeka ne veže nobena dolžnost do sočloveka. Ni več ljubezni do Boga in sočloveka, obstaja samoljubje. Z odkritjem svojega telesa je človek odkril tudi svoj jaz, dal prosto pot svojim nagonom in pri tem ne mara nobene ovire. Popoln

egoizem lahko omogoči popolno uživanje, zato se uveljavlja načelo: najprej jaz, potem zopet jaz, dolgo nihče in potem morda kdo, če služi mojim ciljem. Temu pravijo tudi iskanje zasebnosti, ker navezanost na sočloveka in ljubezen do bližnjega ovirata človeka pri razvoju lastnega jaza. Skrb za skupno dobro je v taki miselnosti popolnoma odsotna, jo je potrebno zatreti, odpraviti vse ustanove, ki hočejo nesebično pomagati človeku.

Človek ni vedno mlad in zdrav. Tega se zavedajo oznanjevalci nove kulture, zato najdejo izhod tudi za to v nečloveških dejanjih. Po njihovem je treba bolne po „človeško“ umoriti, da ne bodo trpeli, enako tudi prizadete, stare pa odstraniti iz skupnega življenja in nastaniti v izolacijskih središčih, kjer ne bodo v napotje mladim in zdravim. Podobno je učil nemški nacionalsocializem in tudi žalostno končal.

Zaton naše civilizacije?

Ta kultura, ki se nam ponuja ob zatonu dvajsetega stoletja, je nečloveška, sploh ni kultura. Ni pa nenapovedan pojav, pot so mu pripravljali dolgo časa. Večkrat nismo hoteli dolgo časa. Slišati, kaj se dogaja okrog nas. Mnogi so kar presenečeni, da je prišlo že tako daleč. Čutimo, vidimo in slišimo, da živimo v časih, v katerih se dogajajo velike spremembe. Nihče še ne ve z gotovostjo, kaj prihaja, ker se še niso pokazali

vsi činitelji in vzroki, ki spremembe povzročajo, ali jih pa nočemo videti. Prave vzroke bodo lahko dognali in pravilno presodili le bodoči zgodovinarji. Za človeštvo naših dni se nehote postavlja trdo vprašanje: smo grobokopci ali že pogrebci dvatisočletne krščanske civilizacije? Smo jo ubili s svojo malomarnostjo, nedoslednostjo, neodgovornostjo, nezvestobo božjim, nravnim in naravnim zakonom?

Kot vedno tudi tukaj velja optimizem. Če nočemo, nismo pogrebci kulture, katero se je trudilo ustvariti krščanstvo z izredno velikim trudom in žrtvami. Vztrajati je treba v dobrem, nikoli popustiti. Sodobnemu človeku je treba stalno dopovedovati, da je duh in materija, a je materija vedno v službi duha, da je iskalec odgovora na vprašanje življenja, s tem iskanjem pa išče Boga in hoče potrditi Njegovo prisotnost v svojem življenju.

August Horvat

Materi Tereziji podelili častni doktorat

Mati Terezija je urejela še eno visoko mednarodno priznanje za svoje požrtvovalno delo s siromaki in bolniki v Indiji. Katoliška univerza Srca Jezusovega iz Milana ji je 10. decembra 81 ob 20-letnici medicinske fakultete v Rimu podelila častni doktorat iz medicine in kirurgije. Odlikovanki je čestital tudi papež Janez Pavel II.

Kratka zgodovina Slovencev

K A R A N T A N I J A .

Slovanska plemena v alpskem svetu so se morala po naselitvi neprestano boriti za zemljo in za svoj obstoj z germanskimi sosedi Bavarci, Langobardi in pozneje s Franki na zahodu, a na vzhodu z Obri. V teh bojih je nastala precej trdna zveza slovanskih plemen v alpskem svetu. Imenovala se je Karantanija.

Karantanija je brez dvoma najpomembnejša politična tvorba na ozemlju alpskih Slovanov od sedmega do enajstega stoletja; večkrat je združevala v svojih mejah vse alpske Slovane. Vendar niti ni slovanskega izvora, niti je niso v Alpe prinesli Slovani, niti ni njeno uveljavljanje v sedmem stoletju zvezano z oblikami plemenskega življenja. Ime Carantanum povezujejo s predindoevropskim imenom „kar—“ (skala), a tudi s keltskim imenom „carantos“ (lju-beči, prijatelj, zaveznik). Krajevna imena iz te podlage so v Vzhodnih Alpah vsekakor keltska dediščina, prevzeta po alpskih Slovanih kot ime za okoliš antičnega Virunuma in Gosposvetskega polja (Carantanum) ter za več posameznih krajev v tem okolišu in njegovi bližini (Krnski grad — Carantana, Šenturška gora — Mons Carantanus ipd.). Sploh srečavamo pogosto imena z debelskim zlogom kar

(Kärnten, Krain-Carniola, Karawanken, Karnische Alpen, Carnia v Italiji).

Slovani so se naselili v tem okolišu že ob svojem prvem naselitvenem valu v Vzhodne Alpe (propad Virunuma pred letom 580). Tu je bilo v Krnskem gradu središče kneževine Alpskih Slovanov, ki se je najkasneje po letu 626 osvobodila izpod obrske nadoblasti in se kot „pokrajina Slovanov“ (Marca Vinedorum) s posebnim knezom na čelu pridružila slovanski plemenski zvezi pod Samom.

Samov izvor je negotov; sodobna zgodovina ga je sicer imela za frankovskega trgovca, ki je stopil na čelo slovanskih upornikov, vendar je prav lahko mogoče, da je bil v resnici Slovan, dasi tega zaradi pomanjkanja virov ni mogoče dokazati. Knez Samo je ustanovil okoli l. 623 onstran Donave veliko plemensko zvezo, ki je imela središče na Češkem in Moravskem. Ko so se ji pridružili tudi alpski Slovani, je segla od srednje Labe na severu pa skoraj do Jadranskega morja na jugu. Trajala je do Samove smrti leta 658, to je 35 let. Razpadla je zaradi tega, ker ni bilo več tako hudih nevarnosti za Slovane kakor prej, ko so jih močno ogrožali predvsem Obri. Ni bilo pa tudi še dovolj močnega vrhnjega razreda, ki bi držal skupaj različna slovanska plemena.

Karantanija je edina večja enota, ki je preživela sama. Obseg Karantanije ni bil vedno enak. Jedro Karantanije, ki je ob vseh spremembah od sedmega do enajstega stoletja ostalo vselej združeno, sestavljajo z gorami zavarovane kotline in doline ob zgornji Dravi in zgornji Muri. Okrog tega jedra so razporejene na vzhodu in jugu pokrajine, ki so bile včasih združene z njim, včasih pa so se odtrgale, podvržene vrhovni oblasti nomadskih ljudstev s središčem v Panonški kotlini.

Ime Karantanija se je razširilo v sedmem stoletju na vso pokrajino, ki ji je vladal knez s Krnskega gradu. Karantanija je bila za štiri

stoletja najvažnejša pokrajinska enota na slovenskem ozemlju. Dasiravno je preživljala v tem času zelo različne oblike (sprva del slovenske plemenske zveze pod Samom, od okrog 623 do okrog 660; samostojna slovenska kneževina do okrog 745; vazalna slovenska kneževina frankovske države do okrog 820; frankovska grofija in vojvodina nemške države do 11. stoletja), je do svojega razkroja v enajstem stoletju združevala veliko večino Slovencev in predstavlja izhodišče in obenem osrednji problem slovenske zgodovine v vsem zgodnjem srednjem veku.

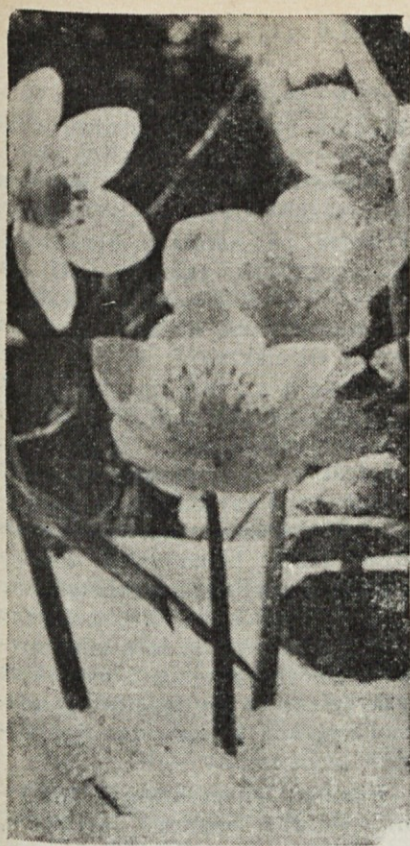
(Po Inzkovi Zgodovini)

Slovenski osnovnošolski tečaji v zahodni Evropi

V ljubljanski reviji Naši razgledi je bil lani objavljen zanimiv članek z naslovom Materinščina za naše otroke na tujem. Avtor govori o dopolnilnem pouku v slovensčini otrok rojakov, ki so na začasnem delu v zahodnoevropskih državah. Pravih izseljencev ne omenja. Ti tečaji so se prav skromno začeli pred približno 10 leti in potem napredovali. Ob koncu prejšnjega šolskega leta je bilo okrog 2.350 učencev, od teh največ v ZRN, kjer dela največ naših ljudi. Pouk je enkrat na teden (od 3 do 5 ur), večinoma je več razredov skupaj, včasih je priključen celo otroški vrtec. Velika ovira za to šolo je razkrop-

ljenost ljudi. Učitelji so iz matične domovine, nekaj so jih našli med tistimi, ki so že prebivali na tujem, nekaj pa je takih, ki ne sodelujejo z Ljubljano.

Osnovni namen tega dopolnilnega pouka je pomoč staršem pri ohranitvi materinščine njihovih otrok in dati jim nekaj spoznanj o domovini, dabi jo vzljubili, vzdrževali žive vezi z njo in z ljudmi ter bili tako bolj pripravljeni na vrnitev. Obenem se krepi njihov občutek pripadnosti in identitete, da se lahko enakovredno vključujejo v tujo družbo in v njej ohranjajo. Na prvi pogled je to pojmovanje pravilno. Vemo pa, da v Sloveniji preveč poudar-

svečajo iz same ljubezni do slovenstva (večkrat ne dobijo niti priznanja ali zahvale). V tem so tri velike razlike med onimi in tukajšnjimi.

Avtor precej govori o financiranju teh tečajev. Večinoma jih vzdržuje Slovenija, ponekod skupaj z državo ali deželo, kjer je tečaj, v nekaterih primerih pa tuja država ali dežela sama (na primer Švedska, dežela Hessen v ZRN). V ZRN je razlika med deželami, ki imajo precejšnjo avtonomijo. Ker smo v Argentini vajeni, da se tukajšnja oblast ne zanima za slovenske tečaje (jih samo dopušča), zato je presenetljivo, da je v nemški deželi Hessen z zakonom določeno, da morajo otroci tujih delavcev, ki obiskujejo nemško osnovno šolo, hoditi tudi na dopolnilni pouk v materinščini. Če starši tega ne želijo, morajo podpisati posebno izjavo. Te tečaje organizira in vzdržuje nemška oblast sama, enako tudi nastavlja učitelje.

Člankar poroča, da je bilo za držanje nemških oblasti na splošno v ZRN še kar ugodno, vendar se zadnje čase položaj slabša. Čuti se težnja po postopni in popolni integraciji otrok v nemški šolski sistem in nemško kulturo. Pospesuje se vključevanje otrok v predšolske ustanove, kjer se izogibajo dvojezičnosti, kar porazno vpliva na znanje in zavest slovenskih otrok. Gre pravzaprav za prikrito asimilacijo.

jajo jugoslovanstvo. Izdali so učbenik za te tečaje. Že v naslovu je povedano, da je domovina SF-RJ. Ideološko in politično je poučevanje morda bolj umirjeno kot doma, če tuja oblast kaj kontrolira.

Učitelji dobivajo plačo, kot je razvidno iz članka. Naši otroci v Argentini so deležni pouka v slovenskem in krščanskem smislu, razen tega se jim učiteljice po-

Simon Rajer

V KUHINJI IN JEDILNICI (OBEDNICI)

Beseda kuhinja ima v glavnem iste pomene kot cocina, vendar ni priprava za kuhanje. V tem primeru je treba reči **štedilnik** ali pa **kuhálnik**, če gre za manjšo prenosno napravo. Štedilnik ima več **gorilnikov**, **obodce** (obodec — po domače rink — ta pomen navaja samo STS). Kuhalnik z 2 (grelnima) **ploščama** (=dvploščni kuhalnik), kuhalnik na špirit, električni, plinski kuhalnik ali **štedilnik**. Beseda **gorilnik** ima seveda širši pomen (npr. plinski—, —na špirit, —za varjenje). **Brzokuhalnik** (brz=hiter). Znani sta tudi tujki **rešó** in **samovár**.

Čájnica=škatla za čaj (tudi lokal); **čajnik**=posoda za pripravljanje čaja; **kávník**; **jušnik**=posoda za juho; **jájčnik**=posodica za serviranje mehko kuhanega jajca (pomeni tudi jed in isto kot ovario); **možnar**=kovinska posoda za drobljenje trdih snovi (pomeni tudi priprava za pokanje s smodnikom); **módel** (l se tu izgovarja kot u; loči od modél)=posoda za pečenje kruha, potice; **pinja**=priprava za izdelovanje manjše količine masla (pinjati, piniti); **pôprnica**, **sladkórnica**, **solnica**, **zobotrébnica** so posode za poper, sladkor, sol in zobotrebec. Manjša solnica za na mizo se imenuje **solník**, za sladkor pa večkrat rabimo **posipálnik**. **Čolníček**=skodelica za omako, **omáčnica**; **nastávek**=posoda z nogó za sadje, pecivo; **hladílec**=čebrič=če-

bríček=posoda za hlajenje buteljnih vin pri serviranju (**butéljka**=steklenica za boljše vino).

Namesto **mešalnika** ali **mešalca** je precej v rabi angleški **mikser**, **frižider** pa namesto hladilnika. Za argentinski calefón služi kar **bójler**. Slovensko se pravi **grélnik**. Včasih je treba dodati še besedo vodni ali električni, da ga ločimo od drugih grelnih naprav (npr. radiator, ekonomizer). V Sloveniji imajo poplavo tujk (francoskih, angleških itd.). Mnoge so čisto odveč (npr. aerodrom za letašče). Kaže, da nastaja odpor proti njim. Mi se bomo držali tistega starega pravila, da se izogibamo tujk, če imamo dobro, ustrezno domačo besedo. Še tole mimogrede: pišemo jih po slovenskem pravopisu, če so že dovolj udomačene, kot je razvidno iz gornjih primerov.

Ekonomó lonec=brzokuhalni lonec (olla a presión), **pražilnik**, **pražilec** za kavo; **pražilnik**, **pražilec** za kruh=opekač. Opečena kruhova rezina se imenuje **opečenec**, **praženec** pa je jed, zlasti iz jajc, mleka, moke, pečena na maščobi in zdrobljena; **pénovka**=espumadera; **žvrklja**=priprava za mešanje tekočin.

Simon Rajer

Vse stvarstvo pa je čudo čud
in pameti ni moč verjeti,
da sonce se iz niča sveti,
da je življenje jalov trud.

Janez Menart, Molitev

Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji

Na račun norcev ne živijo le psihiatri.

Življenje je bilo kot televizija: povsod sami voditelji in napovedovalci.

Vse preveč se zanimamo za preteklost in prihodnost in vse premalo za sedanjost.

Ko človeka prisilijo, da umolkne, začne misliti.

Zgodovinarji ponarejajo preteklost, ideologi pa prihodnost.

Če zapiha nov veter, se najprej upognejo prazne glave.

Direktor direktorjem: „Nemogoče je, da bi poslovali z izgubo, če pa imamo tako krasne plače!“

Čudno je, da tiste, ki pred nadrejenimi najbolj upogibajo hrbet, najmanj natovorijo.

Zdi se mi zelo čudno, da v deželi, kjer je biti delavec največja čast, otroke strašimo s tem: „Če se ne boš pridno učil, boš šel za delavca!“

Poznam nekoga, ki ni na sestanku nikoli zaspal — bil je vedno odsoten.

Pametni odnehajo, neumni jih pa potem tiranizirajo.

Ali dobi pes, ki preveč laja, tudi odločbo o ukinitvi svojega delovnega mesta?

Če ne bomo mislili na energetiko, bomo svetlo prihodnost preživljali v temi.

Kramp in lopata postajata nepotrebna — drugemu lahko koplješ jamo tudi s peresom.

Nekdo je protestiral, zakaj pravimo „delovno predsedstvo“, ko razen enega nihče ne dela. Odgovorili so mu: „Že, ampak spati pa tudi ne morejo...“

Čudno je, da se tako številni ljudje, kadar nič ne delajo, delajo, kot da delajo.

Ko bom imel vode do grla, me ne vlecite še za nos!

Šef je dejal enemu svojih uslužbencev: „Prav rad bi vas nagradil za vaše izjemno dobro delo. Kdaj mi boste dali kakšno priložnost za to?“

Med pralnimi praški.

Prvi: „Le zakaj nas imajo že tako dolgo zaprte v skladiščih? Jaz bi šel že rad v trgovino.“

Drugi: „Nikamor ne pojdeš, dokler nam ne priznajo take cene, ki je ne zaslužimo!“

Ni lahko, vzravnan hoditi po krikih poteh.

ŽIVLJENJSKA NAČELA

Za mladino
za mladino

Krščanska ljubezen

Pojem ljubezni

Boga prav ljubimo, ako si prizadevamo v vsem spolnjevati njegovo voljo in se varovati vsega, kar bi nas moglo ločiti od njega.

Prvi predmet ljubezni do Boga je Bog sam, njegova neskončna popolnost. — Drugotni in posredni predmet pa more biti vse stvarstvo, ker je odsev božje popolnosti, zlasti angeli in ljudje.

Nagib ljubezni do Boga more biti njegova neskončna popolnost. Tako ljubezen imenujemo popolno ljubezen. — Moremo pa Boga ljubiti tudi zaradi dobrot, ki nam jih naklanja; taka ljubezen pa je nepopolna ljubezen.

Potrebnost ljubezni

Ljubezen kot božja krepost je za zveličanje potrebna.

Jezus imenuje ljubezen do Boga največjo zapoved: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved“ (Mt 22, 37).

V veri Boga spoznamo, v upanju po njem hrepenimo, v ljubezni se ga oklenemo.

Iz ljubezni do Boga prejema človek moč za vse druge kreposti. Sv. Pavel pravi: „Ljubezen je vez popolnosti“ (Kol 3, 14).

Lastnosti ljubezni do Boga

Ljubezen mora biti nad vse velika, ljubiti ga moramo bolj ko vse drugo, rajši izgubiti vse kakor Boga žaliti s smrtnim grehom. To so dokazovali mučenci. Kristus: je dejal: „Kdor ljubi očeta in mater bolj ko mene, ni mene vreden“ (Mt 10, 37).

Bistvo ljubezni do Boga je v tem, da hočemo podrejati Bogu vse življenje. Ni treba, da to ljubezen čutimo, ampak jo moramo imeti v volji. (Pri starših je bolj čustvena).

Ljubezen do Boga mora biti dejavna in se kaže v izpolnjevanju zapovedi. „Kdor ima moje zapovedi in jih izpolnjuje, ta je, ki me ljubi“ (Jan 14, 21). Posebno se kaže v izpolnjevanju največje zapovedi — ljubezni.

Grehi zoper ljubezen

Greh zoper Boga je vsak greh, ker z njim kršimo božjo postavo, zlasti pa vsak smrtni greh, ker z njim človek zavrže Boga. Največji greh proti ljubezni in sploh največji greh je sovraštvo do Boga. Imenujemo ga satanski greh, ker je tako strašen, da bi človek sploh ne bi smel biti sposoben, kaj tako hudega storiti.

Anton Orehar

PREDEN BO PREPOZNO (III)

Mladim v premislek — **● P R O F E S O R J I H**

Vaši profesorji v srednji šoli — ste kdaj pomislili, s kakšnim občutkom stopajo prvič v razred, pred dijake, ki so jim tisto leto bili zaupani? Predmet sam na sebi ni važen, gre za osebno srečanje, doživetje, up in strah, pričakovanje in odklonitev — a vse to sami bolje veste kakor pa kdorkoli drug.

Pri nas doma v očetnjavi... pri tem se vedno spomnim vprašanja, ki mi ga je postavil pobič v ljudskošolskem tečaju: „Ste v Ljubljani imeli podzemeljsko železnico?“ — „Ne.“ — Potem je bila nekaj časa Ljubljana zanj stara škatla, da tako rečem, dokler je sam na lastne oči in ušesa nekaj let kasneje ni doživel!

Torej, pri nas doma je bila navada, da je v razredih srednje šole eden od profesorjev bil raz-

rednik, se pravi: gospod, ki je vodil razred, obenem pa se dogovarjal s svojimi kolegi v istem razredu, kako naj bi razred tekel. Ta „gospod razrednik“ je bil podaljšek očeta in matere v šoli; njegova beseda in opomin sta pomenila več kot beseda in opomin zologov, ki naj bi bili neke vrste „strici“ odn. „tete“ v razredu. Razrednikova dolžnost je bila — poleg tega, da je sebi zaupane dijake vodil po trdi poti — tudi, da je „svoj“ razred branil tako pred kolegi kot pred ravnateljem. Tako se je družinsko okolje po svoje preselilo v šolo. — Tega danes žal v tukajšnjih šolah večinoma ni. A to tradicijo srednješolski tečaji peljejo naprej.

Zdaj pa: čas gimnazije je tudi čas vragolij! Tako kot je naša generacija povzročala glavobole

temu ali onemu profesorju — in nas je danes sram, čeprav se nam za hip zdi, da je bilo zelo lepo in zabavno — tako jih tudi sedanja; a primerno bi bilo premisliti, če je res vsaka domislica vredna izvedbe — ali pa: morda bi jo lahko opustili, saj končno — kdo ima kaj od takšnih podvigov, ki samo škodujejo disciplini in normalnemu poteku pouka. Nočem s tem reči, da bi v šoli morali mirno sedeti, kot svetniki na oltarjih stoje, tudi ne, da bi zamorili svojo mladost — ampak večkrat pomislili: gospod (ali gospodična ali gospa) profesor je pred nami, da bi nas nekaj naučil! Mi ga moramo spremljati, če hočemo

odnesti s seboj v življenje vsaj nekaj več.

Tisti „nekaj več“ vam bo šele čez dolga leta verjetno koristil. Takrat se jih boste spomnili, vaših profesorjev, kakor se jih naša generacija spominja: pri vseh napakah, ki so jih utegnili imeti, so vendarle iz sebe hoteli dati najboljše. V tem so posnemali naše očete in matere.

Sicer pa: ali bi si upali počenjati doma stvari, ki jih včasih v šoli? Mislim, da ne. In če je temu tako, potem na naše učne moči začnite gledati z drugimi očmi.

Pavle Rant

SMISEL IN OBVLADANJE SPOLNOSTI

Spolni nagon je od Boga

Sv. Janez Evangelist velikokrat poudarja, da je Bog ljubezen. In ker je ljubezen, je ustvaril svet, je ustvaril človeka. Sveto pismo pravi, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi. Zato je dal človeku ljubezen, da z njim sodeluje pri ustvarjanju.

Bog želi, da ljudje po medsebojni ljubezni nadaljujejo človeški rod. Če bi Bog ljudi ustvaril neposredno, brez človeškega sodelovanja, bi bili ljudje prikrajšani za očetovo in materino ljubezen. Bili bi brez bratov in sestra. Tudi resničnega doma ne bi

imeli. Zdaj je pa nekaj najlepšega na zemlji to, da smo rojeni v družini, da sta v naših najnežnejših letih bdela nad nami oče in mati in sta nas varovala s svojo ljubeznijo. Oče in mati sta nam dala topel dom, kamor se vedno znova vračamo in kjer se počutimo varne in srečne.

Bog hoče, da imamo očeta in mater. Zato je v vsakega človeka položil spolni nagon: nagnjenje, ljubezen do drugega spola. Dal je človeku posebno telesno in duševno privlačnost, obenem pa tudi stvariteljsko moč, da lahko podari življenje otroku, novemu človeku.

Trojna moč spolnega nagona

Spolni nagon teži po treh stvarih. Zato ima v sebi trojno moč:

Duševni spolni nagon teži po ljubezni, razumevanju, varnem zavetju in želi tudi zunanjih izrazov te ljubezni. Marsikateri fant ali dekle naših let že to na neki način doživlja. Pravimo, da se ga prijemlje zaljubljenost.

Telesni spolni nagon hoče sprostiti sile, ki so v vsakem zdravem človeku. Usmerjen je bolj na telo. Ta je pri moškem spolu navadno močnejši kakor pri ženskem.

Spolni nagon po potomstvu se kaže v želji po lastnem otroku. To hrepenenje posebno močno občutijo dekleta. Že kot deklice se igrajo s „punčkami“.

Ta trojna privlačnost izvršuje božji načrt, da se človek rodi v družini.

Spolnost je torej lepa in sveta stvar. Oče in mati postaneta božja sodelavca. Ko pri spočetju da štota otroku telo, mu Bog da neumrljivo dušo.

Za otroke pa je treba veliko žrtvovati. Koliko težav imajo matere ob nosečnosti! Kako hude bolečine pri porodu! Kakšne skrbi imajo starši za vzgojo, šolanje, hrano, obleko in stanovanje!

Velika in težka odgovornost

Prav zato, ker je naloga staršev tako velika in težka, je Jezus medsebojno ljubezen moža in žene povzdignil v zakrament svete-

ga zakona. Po njem daje zakoncem svojo pomoč.

Za otrokovo vzgojo sta nujno potrebna očetova trdnost, odločnost in močatost ter materina miloba, dobrota in nežnost. Če manjka eno ali drugo, vzgoja ni prava. Prava vzgoja je zagotovljena samo otroku, ki se rodi v družini. Koliko je na žalost otrok, ki ne poznajo očeta! Nekateri niti matere. Zato Bog dovoljuje zakonsko združitev v ljubezni šele potem, ko sta se fant in dekle cerkveno poročila. Vsaka izvenzakonska spolna združitev je velik greh proti šesti božji zapovedi.

S šesto božjo zapovedjo Bog varuje ne samo otroka, ampak tudi dekle in fanta. Koliko nesrečnih deklet-mater ostane samih z otrokom (nezakonske matere), ker niso spoštovale te zapovedi. A fant, ki se vdaja spolnemu uživanju, ni pa prevzel družinskih skrbi, postane nečistnik in pokvarjenec. Težko bo postal dober družinski oče.

Zakaj se spolni nagon pojavlja v fantu in dekletu, ko še ni čas za zakon? Zato, da bi počasi telesno in duševno dozorela za zakon.

Dozorevanje za zakon

Bog želi dati otroke samo zrelemu možu, dozoreli ženi. Oba dozorita za zakon, če med drugim obvladujeta v sebi tudi spolni nagon. Fantje morajo predvsem obvladovati telesni nagon, dekleta

pa svojo željo za ljubljenim fantom.

Fantje in dekleta, ki želijo imeti nekoč res lepo družinsko življenje, morajo čakati in dozorevati v ljubezni.

Pravilno pa dozorevajo le tako, da pazijo na svoje čute, so sra-

mežljivi in dostojni. Neuravnovešen spolni nagon jim daje priliko, da se v borbi utrdijo.

Tudi Bog bo dal svojo pomoč, če bodo molili, prejemali zakramente, se ogibali slabe družčine, slabih knjig in časopisov, prav uporabljali prosti čas, se mnogo gibali, gojili šport ipd.

v družini

Kako govoriš z otroki o Bogu?

Mudi se vam, kosilo pripravljate, starejši otroci bodo prišli vsak čas iz šole — pa vaš štiriletni nenadoma vpraša: „Mamica, kakšen je pravzaprav Bog?“ Bržkone bo vaš odgovor precej šepav: „Bog je dober in prijazen — kot očka, veš.“ Nato reče vaš mali: „Ni ne, zakaj je pustil, da je umrl moj psiček?“ Vi ste s svojo latinščino pri kraju.

Današnji starši so v verskih pogovorih s svojimi otroki vedno bolj brez pomoči ter v zadregi, da, videti je, da jim je ravno tako težko z otroki govoriti o Bogu, kot je bilo staršem od včeraj

težko pojasnjevati vprašanja o spolnosti.

Nič čudnega, da povzročajo očetom in materam preglavice odgovori na vprašanja, nad katerimi si že stoletja belijo glave teologi in filozofi. Toda ni samo to. Naša generacija se tudi za čuda malo spozna v temeljnih verskih stvareh, in njena nemoč izvira večinoma iz tega, ker so mnogi starši sami izgubili vero vžive duševne resnice. Znanost je pretresla našo vero, Cerkev rešuje socialne naloge in nam daje le malo spodbude za teološke pogovore, psihologija je spodkopa-

la naše zaupanje v oblike in vsebino verskih običajev.

Večina med nami bi morala priznati, četudi izrečno veruje v Boga, da glede na svoje lastno življenje in vedenje nikoli ne pomisli na Boga. Zato imajo mnogi starši samo močno zamegleno predstavo o pomenu, ki jo ima lahko živa vera za njihove otroke.

To je obžalovanja vredno, posebno zaradi tega, ker imajo otroci močne verske nagibe. „Majhen otrok ima sposobnost zaupati v Boga,“ pravi dr. Dora Chaplin, „in mi štorasti odrasli pokvarimo vse.“

Seveda ne moremo na nobeno velikih verskih vprašanj odgovoriti tako preprosto in izčrpno, da ne bi imeli ničesar več dodati. Morda bom pa le malo pomagal, če bom nakazal nekaj stvari, katerih naj bi otrokom NE povedali, ko vprašujejo po Bogu. Z večino teh „prepovedi“ se strinjajo teologi in psihologi, to naj vam bo v tolažbo.

Ne reci majhnemu otroku, da ga „Bog opazuje in vidi, če je priden.“

Koliko je otrok, katerim pripovedujejo, da jih Bog opazuje pri vsem, kar delajo. Koliko je otrok, ki morajo slišati pri bedastih malenkostih: „Bog tega ne mara!“ (ker je počel knjigo ali ni ubogal, ko ga je mati poklicala!)

Otroci si ne smejo predstavljati, da Bog osebno iztegne ro-

ko, da bi dal malemu porednežu zaušnico. Za to je Bog prevelik in otrok premajhen. Vrh tega naredi „nauk o Bogu, ki kaznuje, iz vere nekaj negativnega,“ kot mi je razložil neki duhovnik, to se pravi: pri naših otrocih zbudimo vtis, da gre v veri za to, česar ne smemo storiti, in ne za to, kar naj storimo.

To seveda ne pomeni, da smejo otroci verjeti, da niso odgovorni, če delajo kaj napak. Bog ne more biti za nas pomemben, če ne verujemo, da je kršitev njegovih zapovedi nam samim v škodo. Otrok mora vedeti, kdaj ravna napačno, toda ta zavest naj bo spojena z ljubeznijo; in če mi, starši, združujemo strogost z ljubeznijo, bo otroku veliko lažje verjeti, da tudi Bog tako dela.

Ne prikazuj svojemu otroku Boga kot čarodeja, ki more spraviti vse nadloge s sveta, niti ne kot milega dobrotnika, ki mu podari vse, za kar ga prosi.

Otroška vera mora biti globoka in neomajna kot svet. „Mami-mica,“ zanima fantiča, „ali mi bo Bog podaril nogometno žogo, če ga bom zanjo prosil?“ Resno molli za nekaj velikega ali malega, in če njegova molitev ni uslišana, ve samo to, da je molil k Bogu in da ga Bog ni uslišal, čeprav bi bil to lahko storil.

Ko je otrok nad takim negativnim izidom razočaran, mu moremo razložiti: Bog pričakuje od

njega — prav tako kot oče —, da sam tudi nekaj prispeva. Morda je pobič prosil Boga, naj pošlje sonce ali mu podari tricikel. Potem mu lahko razložimo, da je Bog ustvaril svet s soncem in dežjem in da mu je dal starše, ki mu bodo kupili tricikel, če bo to v njihovi moči. Lahko mu pa tudi rečemo, da Bog pričakuje od nas — ravno tako kot oče —, da ga ne bomo prosili za nič nepriemnega, da ne sme mali deček za svoj rojstni dan prositi za lepo vreme, če morda potrebujejo kmetje ravno takrat nujno dež.

Nadalje naj bi rekli svojim otrokom: Bog pričakuje, da ga prosimo za pomoč, da bomo postali močni in dobri in da nam pomaga razvozlati težave, s katerimi sami ne pridemo na kraj. Boga ne prosimo, naj nas obva-

ruje poškodb, temveč za pomoč, da bomo vedno previdni. Ne prosimo Boga, naj nas „napravi dobre“, temveč, naj „nam pomaga postati dobri“.

Prošnja — pravi način prošnje — je sestavni del molitve. Toda moliti je več kot to. Celo majhnemu otroku lahko razložimo, da moliti ne pomeni samo prositi; molitev je pogovor z Bogom — kot govorimo z drugimi ljudmi — pogovor, v katerem želimo priti božji volji do dna.

Ne reci svojemu otroku, da ni važno, kaj veruje, dokler sploh v nekaj veruje.

Mnogi starši čutijo odpor že pri sami besedi „veroizpoved“. Plaho se trudimo za strpnost, da ne bi naučili naših otrok nečesa, kar bi jih lahko ločilo od drugih otrok. Pogosto se zgodi, da predstavljamo Bogu, kot bi bil neka nedoločena, brezosebna sila, brez razmerja do vsakdanjega življenja. „Mnogo poti vodi k Bogu,“ rečemo verno, in to je seveda pravilno. Pri tem pa pozabimo, da nihče ne dospe k Bogu, če ne zavije po tej ali oni poti.

Zmota je tudi, če mislimo, da je vera „nekaj, o čemer mora otrok, ko bo starejši, sam odločati.“ Otrok potrebuje svojo vero sedaj, ne šele, ko bo starejši. V veri mora rasti; ravno tako je stvar srca kot razuma in bi morala spadati preprosto in neprisiljeno k otroškemu življenju kot ljubezen staršev.

Morda se prebudi v doraščajočem otroku potreba, da gre v cerkev ali pa tudi ne. Eno pa je gotovo: ne bo sposoben odločitve, če še nikoli ni šel v cerkev.

Majhnemu otroku ne smemo reči: „Bog je v nebesih. Na svetu je vse lepo in prav.“

Svet, v katerem živimo, je tako poln nesreč, da celo majhen otrok neizogibno pride v dotik z bolečino, s smrtjo in s krivicami. Včasih se nam dozdeva, da postaja naša vera toliko bolj mila in optimistična, kolikor bolj tragičen postaja naš svet. Pogosto je vera za nas udobno sredstvo, da tako delamo, kot bi bilo vse v redu, kot nam ne bi grozile nobene nevarnosti.

Kaj pomaga, da govorimo o gotovosti, ko je pa ni, da se obnašamo tako, kot bi se svet nikdar ne spremenil, ko se kljub temu spreminja, kot ne bi bilo smrti, ko jo srečujemo vsak dan. Tudi otrok sreča smrt in sprašuje. Ko sreča krivice, hoče zvedeti, zakaj Bog ničesar ne ukrene. Sprašuje na svoj način po istih stvareh, po katerih se odrasli sami sprašujejo.

Otroci so bolj strogi v sprejemanju, kot mislimo, če jih le ne varamo. Neki duhovnik mi je pripovedoval o možu, ki je ob očetovi smrti nastanil svojo sedemletno hčerko pri znancih, da bi ji prihranil žalost. V tujem okolju je bila prestrašena in se je počutila zapuščeno. Župnik je star-

šem pojasnil, da sta napačno ravnala, in jima svetoval: „Pojdita po malo, dovolita ji, da tolaži svojega očeta.“

Res je tako, celo mali otroci znajo razumeti žalostne dogodke — mogoče ne z razumom, pač pa s srcem. Vsak otrok vpraša prej ali slej po smrti, in nimamo odgovora brez bolečin na to. Starši sicer poskušajo omiliti žalost: „Tvoj psiček je zaspal,“ pravijo ali „Dedek se je odpeljal.“ Otrok se pa potem boji, da bi tudi lahko v spanju umrl, in dedek — kdaj pa se vrne, če je samo odpotoval?

Bolje je, če se opogumimo in priznamo dejstvo, da je umreti nekaj drugega kot zaspati in odpotovati. Dedek se ne bo vrnil — toda ali ni lepo, da se ga spominjamo? Kako veseli smo bili pogosto z njim, kako radi smo ga imeli!

In če naši otroci sprašujejo, zakaj so na svetu bolni in žalostni ljudje, zakaj Janezek šepa in zakaj Barbka ne vidi? Mirno smemo priznati, da tega ne vemo. Dodajmo še, da se moramo vsi zelo potruditi, da se bomo naučili, kako lahko Janezku in Barbki pomagamo, kajti tako želi Bog.

Ne ponujaj svojemu otroku nobenega ljubkega Boga, v katerega kot odrasel ne bo mogel več verovati!

Ko govorimo z našimi otroki o Bogu, moramo postaviti temelj za prihodnost — ravno tako kot v

pogovorih o politiki, fiziki ali spolnem življenju. Samo potem lahko upamo, da bo kasneje od tega, kar smo ga naučili, čim manj zavrnel.

Končno ne smemo pozabiti, da poučujemo verouk zdržema, če to hočemo ali ne, in to ne samo z besedami, temveč tudi z dejanji. „Otrok si predstavlja Boga nekako podobnega očetu,“ je zapisano v neki vzgojni knjigi, „samo močno idealiziranega in v povečanem merilu.“

Nič kaj lahka naloga za starše, ki menijo, da niso sposobni biti nadomestilo za Boga! Popolno-

ma pa je to razumljivo, kajti vere se ne moremo naučiti, temveč jo lahko samo doživimo kot vse druge vrednostne stvari v življenju. Konec koncev ni vera vrsta vprašanj, na katera smo dobili odgovor. Vera je doživetje — doživetje začudenja in hvaležnosti, žalosti zaradi naše nezmožnosti, spoštovanja pred vesoljstvom in silo, ki je večja kot mi, in ljubezni do sočloveka.

„Vera ni nobeno znanje, temveč usmeritev srca,“ je rekel veliki nemški pesnik Rainer Maria Rilke (1875-1926).

Ardis Whitman

Redovniki so del Cerkve

20. novembra 81 se je v Rimu končalo 4-dnevno plenarno zasedanje kongregacije za redovnike in svetne inštitute. Po končanem delu je papež sprejel vse udeležence zasedanja ter jih nagovoril. V govoru je nakažal glavne smernice, po katerih naj se razvija redovništvo, da bo kar najbolj služilo božjemu kraljestvu na zemlji.

Redovniki morajo razviti smisel za Cerkev, je dejal papež. Tako se bodo vključili vanjo in se izognili vsem oviram, ki bi jih lahko delile od nje. Ne smejo narobe pojmovati svoje posebnosti in izvzetosti (eksemptnosti). Ta posebnost ni jez, ki bi jih delil od božjega ljudstva, temveč pomoč, da laže živijo svojo duhovnost. V resnici pa so z verniki

eno. Nikdar ne smejo povzročati težav v Cerkvi, saj so skupaj z drugimi verniki podložni škofom. V Cerkvi pa škofje zagotavljajo edinstvo s Petrovim naslednikom in v njihovi avtoriteti je trajnost Kristusovega dela. Škofje so temelj vsake cerkvene službe.

Redovne skupnosti neodtujljivo pripadajo življenju in svetosti Cerkve, v kateri so škofje pastirji vse črede, učitelji in voditelji ter čuvarji zvestobe redovnih poklicev.

Škofje morajo varovati vso čredo, posebej še tisti del, ki ga predstavljajo redovniki in redovnice. Dajati jim morajo zdravo duhovno hrano ter jih braniti pred zablodami in zlorabami. Pastoralno delo ne sme nikoli škodovati ali omejevati osnovne vrednote redovniškega življenja. Nasprotno, hraniti se mora iz njih.

Oče Dammijahn

Wilhelm Hünermann

BOG SI OBLIKUJE POSODO

Mesto Loeven je ležalo v snegu. Kipi svetnikov na vogalih hiš in nad gostilniškimi vratji so si naredili bele kapuce in cerkveni stolpi so bili videti kakor čoki sladkorja.

Na šentpeterski cesti je ura udarila dve.

„Ura je dve!“ je dejal kmet Franc de Veuster, ki je s sinom Jožefom pravkar vstopil skozi mestna vrata. „Najbolje bo, da najprej odpraviva v samostanu.“

„Prav!“ je pritrdil fant.

Med potjo sta malo govorila — preveč je brilo. Sicer pa so dovolj govorili doma, preden sta šla na pot. Jožef je že kmalu po tisti odločilni pridigi redemptorista v Braine le Comtu pisal domov in prosil za dovoljenje, da bi vstopil v loevenski samostan.

Oče se je sinovemu sklepu upiral s pravo kmečko trdoglavostjo. Sina je hotel imeti na polju. Toda fant je bil trdno odločen in ni odnehal. Na novega leta 1859 je nepričakovano sam prišel v Treme-
lov, da bi se dokončno pogovorili. Dva dni zatem, na Jožefov rojstni

dan, je kmet slednjič popustil in rekel:

„Danes greva v Loeven. Opravke imam. Obiščeva Avgusta in ti lahko vprašaš patra gvardijana, kaj on o tem misli.“

„Vzemita s seboj prečastito gnjat od pujse!“ je rekel Peter Winkelmoehlen.

Mati pa je vedela, da mora v tej uri žrtvovati svojega najmlajšega, in je rekla:

„Bog s teboj, Jožef! Stori, kar veš, da je prav!“ Nato si je ogrnila ruto in poromala k Mariji med polji.

Jožef je pri samostanskih vratih krepko potegnil za zvonec. Vrtar, brat Kalist, je že hotel napraviti hud obraz, ko pa je spoznal prišleca, je veselo vzkliknil:

„Ho, brat Pamfilij dobi obisk! Stopita noter, snežena moža, stopita noter! Takoj ga grem poklicat!“ Odvedel ju je v prijazno sobico, v kateri so visele slike samostanov, patrov in svetnikov. Brat je vesel sprejel gnjat in rekel:

„Gnjat je pa res lep božji dar. Bog poplačaj!“ Nato je smeje se odhitel v kuhinjo. Že dolgo sta poznala prijaznega in dobrovoljnega brata vrtarja. Vedno je bil tak, pa naj je sprejemal ali dajal. Kljub temu je očeta posilil smeh:

„Svet mož je, in se veseli take gnjati! Nebeška imena imajo, pa zemska srca. Lepo pa je, da brat veselja nad gnjatjo ne skriva za svetostjo.“

Odrpala so se vrata in vstopil je brat Pamfilij. Ves rdeč je bil, na obleki pa je imel bele kroge. Vratar ga je dobil na vrtu, kjer so se gojenci kepali.

Brat Kalist je prinesel vrč vroče kave in celo goro narezanega belega kruha. V lovenskem samostanu je bilo to v navadi.

„Ali ostaneš kar tukaj, Jožef?“ je vprašal Pamfilij.

„O stvari moramo šele govoriti s patrom gvardijanom,“ je namesto njega odgovoril oče.

Pol ure kasneje so že sedeli v sobi gvardijana Venceslava Vinckeja.

„Ali ste pred Bogom in svojo vestjo ta korak dobro premislili? Ali ni to morda le trenutno razpoloženje? Kakšna muha ali prevara, ki vas je privedla sem?“ Jožef je čutil, kako je duhovnikov pogled prodrl v globino njegove duše.

Pogumno ga je prenesel in glas mu je zvenel slovesno, kakor pri-sega:

„Pred Bogom in svojo vestjo! Vem, da me Bog kliče!“

„To je trden, odločen odgovor!“ je zadovoljno prikimal sivolasi pater.

Vprašal ga je še po starosti in izobrazbi. Nekaj časa je molčal, nato pa žalostno zmajal z glavo in rekel:

„Žal ste za študij že prestari.

Na mašniško posvečenje ne smete več upati.“

Jožef de Veuster je pobleдел. Gledal je patra z velikimi, preplašenimi očmi in zajeljal:

„Prestar? Ne morem postati duhovnik?“ V njem je vzkipeł flamski kmečki ponos: „Oče gvardijan!“ je vzkliknil. „Nimam še dvajset let. Vem, da me je Bog poklical! Dovolj boja me je stalo to spoznanje. Danes, ko vidim cilj jasneje pred seboj kakor kdaj prej, danes pravite: Prestari ste! Bese-de zbrišejo vse. Ne pustijo niti upanja!“

„Več let bi potrebovali, da bi se naučili latinščine!“ je rekel pater mirno in potrpežljivo. „Ne gre! Morate se ukloniti. Vendar pa lahko postanete samostanski brat. Tudi ta poklic je svet.“

Mučen molk je zavladal v celici. Le majhna ura je tiktakala na steni. V teh minutah naj bi prišla odločitev za vse življenje.

Pater si je podpiral glavo. Stari kmet je tiho sklenil roki, kot bi molil, Jožef de Veuster pa je nemo strmел predse.

Misli so mu pohitele v domačo vas z vodnjaki in slamnatimi strehami. Tam je bilo polje in pusta, dobra rjava gruda, v katero je nekoč v viharni noči zakopal roke. Tam je bila mati, ki je žrtvovala že pet otrok. Tam je bila Marija Deselaers. Tam je bila domovina in je klicala...

„Prestar!“ je vnovič rekel pater. Zaprta so bila vrata do najvišjega cilja. Zakaj se ne bi vrnil?

Ali ni delo na polju tudi sveta služba?

„O Bog, daj mi luči!“ je kričalo v njegovi duši.

Tedaj pa mu je v ušesih spet zazvenel misijonarjev klic: „Danes, ko slišite Njegov glas, ne zaprite svojih src!“ Glas je še govoril:

„In moja žetev? Če ne moreš biti žanjec, lahko vežeš snope. Pojdi na moja njivo!“

Ura na steni je trikrat udarila.

Tedaj je Jožef de Veuster vstal, odločno in mirno pogledal patra in rekel:

„Prosim za sprejem med brate novince!“

Starček je nalahno prikimal:

„In kaj pravi oče?“

„Gospod pater,“ je odgovoril kmet s tresočim glasom, „že več let sem upal, da bom dobil v fantu naslednika, ko bom zaradi starosti moral spreči. Jožef je bil kmet kakor nihče. Upiral sem se njegovi volji in do te ure odklanjal svojo privolitev. A zdaj — zdaj mislim, da ga Bog kliče. Toda žrtev je, zelo velika žrtev!“

Tedaj je pater vstal, stisnil kmetu roko in rekel:

„Zaradi žrtev bomo nekoč blagoslavljali svoje življenje, oče de Veuster.“

Grčavemu možu so se orosile oči. Obrisal jih je z dlanjo in smeje nadaljeval:

„No, v božjem imenu! Nočem biti faraon, ki svojemu Mojzesu ni dovolil oditi, kajti nočem si nakopati deseterih nadlog nad hlev in

nad polje.“

Tako je Jožef de Veuster ostal v loevenskem samostanu.

Oče se je sam vrnil domov.

Naslednji dan je Peter Winkelmohlen z vozom pripeljal za njim košaro s perilom in obleko. Dobri, stari fant je imel solzne oči, ko je reči izročal bratu Kalistu, in šele, ko mu je vratar razkazal hlev s samostansko živino, se mu je nekoliko olajšalo srce.

Spet je Jožef de Veuster prišel v pravo kovačnico. Ko je poslušal govore voditelja novincev, patra Caprasija Verhaegeja, je moral nehote misliti na starega Deselaersa. Verhaege je bil mož, ki je znal kovati človeška srca.

Ni maral pobožnjakov. Hotel je trdne može, može molitve, dela in ljubezni. V mladih srcih je budil junaštvo velikega duhovnika Jožefa Coudrina. Dobro je vedel, kje naj pri svojih učencih nastavi dleto.

Vsak dan so imeli bratje polne roke dela. Celo vsaka noč jih je za eno uro klicala v kapelo.

Na svečnico je Jožef prejel črn habit bratov in redovno ime Damijan. Tako je postal član velike družine.

Redovne obleke je bil zelo vesel. Veselje pa mu je grenila misel, da mu je pot do duhovništva za vedno zaprta. Pa ne da bi mu bila domača dela premalo častna! Tako veselo in odločno ni nihče v samostanu rabil svojih krepkih rok. Nihče ni tako veselo zasajal lopate v prebujajočo se zemljo na samostanskem

vrtu. Saj je bil brat in kmet obnem in je spet smel gojiti, kopati in saditi, kakor mu je srce pozelelo. Vendar je novinec čutil, da ga Bog ni poklical v službo samostanskega brata.

Toda ali ni bilo vse brez upanja? „Prestar,“ je rekel gvardijan. To je bila napaka, ki je iz dneva v dan rasla. „Več let bi potrebovali, da bi se naučili latinščine.“ Tako je rekel pater Vincke.

Je res tako hudo? Pa saj ne more biti taka umetnost, če jo zmorejo fantički v samostanski šoli! Moram poskusiti!

Zdaj je šel z zvijačo in trdno voljo na delo.

Z najnedolžnejšim obrazom je v oddihu vprašal brata Pamfilija za to ali ono latinsko besedo, ki jo je bil slišal v cerkvi, in brat mu je rade volje povedal. Damijan si je priskrbel tudi slovnico.

Naslednje tedne so v loevenškem samostanu večkrat slišali brata laika, ki je pri delu v hiši in na polju mrmral latinske besede in slovnična pravila. Po nočni molitvi ni več legel na slamnjačo, temveč je sedel pri slabi svetilki z latinsko slovnico na kolenih.

Kmalu so tudi samostanski učenci doživeli nekaj nenavadnega.

Brat Damijan je nekega dne delal na vrtu. Mimo sta prišla prvošolčka in se učeno pogovarjala. Hotela sta se postaviti s svojo novopečeno modrostjo pa sta govorila latinsko.

„Frater Damianus agricola est.“ To je začetniška latinščina in

pomeni: „Brat Damijan je kmet.“ Do sem je še šlo. Zdaj pristavi drugi v manj klasični latinščini: „Agricolae stultae sunt.“

To naj bi pomenilo: „Kmetje so neumni.“ Tedaj pa je zaklical kmet z grede, na kateri je sadil fižol:

„Reci vsaj STULTI! Ti sam si butec, ko delaš tako velike napake!“

Vrli latinec je močno zardel in jo pobrisal hitreje, kot je bilo primerno dostojanstvu bodočega učenjaka.

V prvem razredu samostanske šole pa se je bliskovito razširila novica, da brat Damijan govori latinsko gladko, kot bi voda tekla. Slava je segla celo do ušes višjih razredov. Kmalu je bilo nekaj vsakdanjega, če se je kak tretješolec ali celo četrtošolec skrivaj splazil na vrt k bratu Damijanu in rekel:

„Pomagaj mi, prosim! — Brat Damijan, poglej, če imam še kako napako! — Brat Damijan, pomagaj mi vendar prevesti tega Cornelija Neposa!“

Tedaj je brat zasadil lopato v zemljo, nagubal čelo in res, šlo je. Latinščino je prevedel v dostojno flamščino.

Nekega dne je prišel na vrt predstojnik. Damijan je ravno lenemu tretješolcu prevedel celo poglavje, ko se je pojavil pred njima. Grešnika sta prestrašeno čakala, kaj bo. Pater Vincke pa se je le nasmehnil in rekel:

„Za vaju je najbolje, da zame-

njata vlogi! Brat pojde v šolo in ti, zanikrnež, boš okopaval vrt.“ Fant je takoj z veseljem pograbil lopato. „Imenitno“, je vzkliknil. „Raje okopljem ves vrt, kot da predelam eno samo latinsko poglavje.“

Tretješolec je kasneje postal priden in sposoben redovni brat. Brata Damijana pa je predstojnik odpeljal v svojo sobo. Tu je opravil strogo preizkušnjo in uspeh je bil tako dober, da mu je predstojnik dovolil, da se posveti študiju. Po šestih mesecih je bil brat Damijan že sprejet med kleriške novince. Flamski kmečki ponos je premagal vse ovire. Končno je bil na poti, ki je držala naravnost proti cilju.

Njegovo veselje je bilo nepopisno.

Nihče ni vzel noviciata tako resno kot on. V Loevenu pa tudi ni bilo bolj veselega novinca. Zdaj, ko so bile premagane vse ovire in je bil prost vseh skrbi, je srečno srce prekipevalo v pristni flamski veselosti, da je Pamfilij često skrivaj poklical svojega brata v stran in mu rekel:

„Verjemi mi, Jožef, preveč se smejimo!“

Novinec se je po takem opominu zamislil. Pater Verhaege jim je nekoč dejal:

„Predvsem tri stvari napravijo dobrega novinca: molčanje, zbranost, molitev.“

Te besede so vse jutro odmevale v Damijanovi duši, a v času oddiha je spet pozabil nanje in

Dr. Zdešar — monsignor

Papež Janez Pavel II. je imenoval delegata slovenskih dušnih pastirjev v Z R Nemčiji in predsednika zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov v Zahodni Evropi dr. Janeza Zdešarja za monsinjorja. Papeško imenovanje mu je izročil münchenski nadškof kardinal Ratzinger.

K visokemu imenovanju čestita dr. Zdešarju tudi naša revija.

.....

je poskakoval kakor Pavliha v lutkovnem gledališču.

„Hvala, Avgust!“ je rekel Damijan, ko ga je brat posvaril.

Nato je šel na svoj prostor v učilnico, vzel iz žepa nož in čez vso tablo vrezal besede:

„Molčanje, zbranost, molitev!“

Tako, zdaj ne bo pozabil.

Kaj zato, da ga je pater potem pošteno okregal zaradi okvare samostanske lastnine, če pa je tabla z napisom pripomogla k dobremu noviciatu.

Vendar si je Damijan pristno flamsko veselost ohranil tudi v samostanu in to mu je pozneje na Molokaju pomagalo. Razen tega pa je voditelj novincev hotel vse prej kot to, da bi pobešali glave.

Tako je minilo leto v lovenskem samostanu. Sveti Duh si je oblikoval posodo, v katero je hotel izliti žareč tok svoje milosti.

Jeseni leta 1860 je Damijan de Veuster odpotoval k slovesnim obljubam v Pariz.

Vrata

Zdavnaj so že razpadla vrata v gorski dolini, kjer so bivali očetje mojih očetov; vrata, pod katerimi so sklanjali svoja telesa kakor pod bremenom težkega življenja. Vrata, skozi katera so me ponesli h krstu, niso ista, ki me zdaj ločijo od groze velikega sveta. Nobenega zaupanja nimam v vrata, katerih pomoč moram plačati z denarjem. Neznani človek jih je naredil za neznanega človeka; nobene ljubezni ni bilo v njegovem delu. Moja duša pa bi bila rada prikovana na domača vrata — to trpljenje bi mi prineslo srečo in mir.

Ne morem se iztrgati iz svoje zemlje. Vžgala se je vame kakor vžge ognjeni žig živini gospodarjev pečat v močne boke. In najrajši bi objel kmeta, ki živi v naročju te zemlje, ko mi je bil rekel:

„Kadar koli prideš, so ti moja vrata odprta, kruh je na mizi in postelja postлана...“

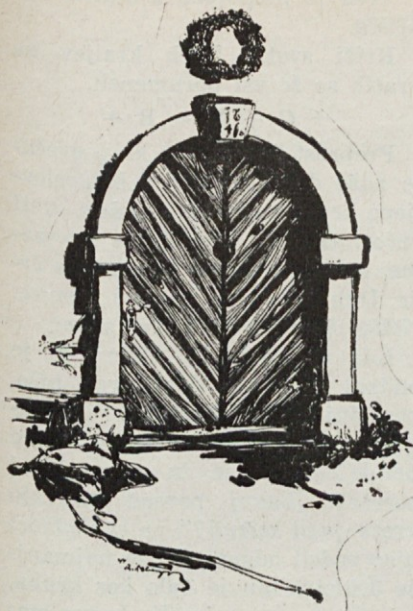
Nekaj velikega mi je podaril s temi besedami! Tedaj nisem vedel storiti drugega, le roko sem mu stisnil in globoko sem mu pogledal v oči. Dovolj je bilo, da sva se razumela.

Dobra, skrbna vrata dobrih ljudi!

Njih barva je kakor barva dreves in kljuka ima na koncu cvetni popek. Debele deske se vežejo v močno sožitje, ki navdaja človeka

z občutkom varnosti in stalnosti. Sredji vrat, v dosegu človeškega očesa, je lina v obliki srca, ki pravi: „V hišo stopi s srcem, ne z nožem.“ Prag je obrabljen od mnogih stopal; živi in mrtvi so stopali čezenj. Na desni strani vrat stoji dolga kamnita klop.

V zelenkaste podobe je vklesana velika letnica, ki priča, da so ta vrata videla že Napoleonove vojske in da se spominjajo celo rokovanj, ki so trkali nanja, ko so naši pradedi še jokali v zibelkah. Sredi noči so prišli in potrkali na vrata, brez besed in brez prošnje — samo oči so jim temno žarele iz zraslih obrazov in dolgi pastirski plašči so jim kakor srednjeveškim romarjem padali čez ramena do tal... Vrata se še spominjajo njihovih težkih rok, ki so jemale in delile, čeprav so jih danes že potisnilj v pravljico kakor nekaj, kar skoraj nikdar ni bilo res. Kadar se dotaknem teh močnih rožancev, začutim, kako pod skorjo davnih let utriplje srce preteklosti. Kajti izsekali so jih iz boka gore kakor kos živega, trdega mesa ter ga vzdali v stene človeškega bivališča. Še trepeti v njem pravadna moč in bojim se, da se bodo nekega dne podboji zganili kakor riba, ki nosi svet na svojem hrbtu, in tedaj bodo popokale vse stene in vse vezi. Gora še drhti v njih, v vsaki žili kamenja še utriplje njena kri. Zdaj se še vzpenjajo kot čvrst obod nad našim prihajanjem in odhajanjem, še se pokorijo meri naših dosegljajev, toda če se bo

v njih prebudila tista divja sila, ki živi v telesu gore... Zdaj pa še mirno bedijo nad pragom našega doma.

Tako lepo je videti mater na vratih, ko se ozira po poti in čez travnike, kje bi zagledala svoje otroke. Potem jih pokliče, vsakega otroka pokliče po imenu — tako dober in lep je njen glas. Še kokiši ga poznajo in berači, ti trudni božji gosti....

In nekaj kraljevskega je v možu, ko z žilavo roko prime za veliko železno kluko, gospodar svojega doma in svojih vrat. Tisti trenutek je dan zanj minil; moževe oči so mirne in trudne.

Zakaj sem se prav zdajle spom-

nil na besede umrlega prijatelja glasbenika?

Bilo je nekega večera, ko je sredi pogovora umolknil, se nekam zagledal in čez čas rekel — zdi se mi, da je imel tedaj zaprte oči:

„Rad bi napisal simfonijo s prav preprostim naslovom, s prav preprosto vsebino, kakršno doživlja toliko ljudi, ki jih vsak dan srečujemo. ‚Prihod‘ ali ‚Vrnitev‘, kakor pač hočeš... Toda obsegala bi vso tragiko življenja. Pomisli: človek se vrača! Bližajoči se zvoki rogov — njegovi koraki. Prepleta jih glas violine. Zvesto pričakovanje, združitev upanja in bojazni.

To bi ne bila vrnitev izgubljenega sina, ki vé, da ga doma pričakuje oče, zlat prstan in svatbena miza, temveč vrnitev človeka, ki je hotel postati srečen, pa je odvrgel vse blagoslove mladosti kakor nadležno breme, še ključ domačih vrat je potopil v najgloblji tolmun — pa se ni zavedal, da si je z njim odtrgal kos lastnega srca. Ne, šele pozneje se je zavedel tega... Hotel je biti svoboden, zmagoslavno svoboden — kakor glas fanfare nad zamolklimi glasovi vsakdanjosti — in menil je, da je svoboda v tem, da se človek vsemu odreče, zadnji cunji, še škapulirju na vratu... Stopal je naprej in se ni menil za pot... Odkar je zapustil domača vrata, je odprl mnogo tujih: Včasih mu je bilo pri sreči, kot bi dekletu na okno potrkal in bi mu dekletu odprlo, da je videl prijazen obraz in roko, ki je vse do poslednjega razdala, drugič pa mu je

bilo srce bridko kakor encijanova korenina. Kajti hudo je, če nam drugi odpirajo vrata in jih zapirajo za nami...

Ko je odhajal, se ni ozrl. Ko se je vračal, si je z dlanjo zaslanjal oči in zrl proti soncu, ki je lovilo v svojo svetlobo domačo vas. Duša mu je bila težka in vroča kakor kri...

Da, najprej pričakovanje! Tu bi moral zaslutiti skrivno melodijo stvari. Čutiš, te note bi moral pisati s krvjo. S krvjo iz srca, ki je to doživelo. Vrnil bi se pod večer, ko drsi droben, žalosten dež izpod neba. Kot pijan bi se opotekal po cesti. Videl bi, da stari oreh še kot svoje dni zori pred hišo in da lastovke še gnezdijo nad vrati. Toda hiša je prazna. Ne oče ne mati ga ne pričakuje, le spomin... In naslonil bi se na podboj ter se ga dotaknil s čelom... Tedaj bi spet šla vanj moč domače zemlje, vsa kri njegove mladosti bi se mu spet zbrala v srcu... Nikoli več ne bo zapustil praga rojstne hiše...

To bi ne bila pesem premagane-ga, temveč pesem zmagovalca, ki je končno našel svobodo. Ne svobode svetlih trobent ne pijane zanesenosti, temveč svobodo žrtve, dela in pokoja... Ne, ti ne moreš razumeti, ti ne, toda jaz..."

Ko sem se mu ozrl v obraz, sem nenadoma spoznal, da bi bila to pesem njegovega življenja, njegovega hrepenenja.

Nikoli je ni dokončal, razen mor-da ob prestopu praga poslednjih vrat...

Veža je prepojena z duhom ognjišča.

Križi svetih Treh kraljev na vratih so že vsi porumeneli.

+ G + M + B +

Preprost blagoslov, ki posvečuje naše duri, zapisan z blagoslovljeno kredo na letošnji zadnji sveti večer. Otroška radost me prevzame, ko se ozrem na te nerodne črke. Duh kadila mi udari v nosnice. Nekaj dobrega biva med nami.

Kdó vé, če ni bil starec, ki je ondan sedel na klopi pred hišo, poslednji izmed svetih Treh kraljev, ki še išče poti v svojo daljno deželo? Jokal je in povpraševal otroke: „Zakaj povsod zapirajo vrata pred menoj?“ pa mu otroci niso vedeli odgovoriti, le najmanjše dekletce mu je dalo kos kruha, s katerega je prej polizalo vse maslo.

Potem je začel starec praviti otrokom zgodbo o Mariji in Jožefu, ki sta v kraljevskem mestu Betlehemu zaman trkala na vrata bogatih sorodnikov. „Zapomnite si, otroci,“ je rekel, „kjer je odprto srce, so tudi vrata vsakomur odprta..."

Počasi se prebuja v meni slutnja — samo slutnja, nič več, kajti preveč sem se že oddaljil od prvih studentov — da so vrata tesno povezana z našo usodo... Močna hišna vrata iz zdravega macesnovega lesa, ki je pretrpel mnogo viharjev in dosti doživel sredi gora. Zdaj varuje uboge človeške otroke. „Vzemite me,“ je rekel, „mo-

ja dolžnost je, da varujem!“ Do-
slej je stražil nad visoko, previsno
skalo pot, ki drži v planino, zdaj
pa varuje pot do srca družine.

V tihem zadovoljstvu nad redom
stvari si prižigam pipo in mislim
na portale starih katedral z nji-
hovimi svetniki in apokaliptičnimi
pošastmi, z resnimi in molčečimi
podobami kraljev in vojvod in s
strogim Odrešenikom v čelu nad
durmi. Ne, ob vratih, med kateri-
mi stojim, ni ne svetnikov ne kra-
ljev, le posvečujoči spomin davnih
prednikov počiva v njih, globoko
spoštovanje in velika skrivnost
življenja. In sonce jih preplavlja z
isto žarečo strastjo, ki z njo pou-
živa bogastvo velikih cerkva in
palač.

Ločitev in družitev!

Ko zaprem vrata za seboj, se me
poloti občutek zaključenosti, sre-
nekako odleže in oči se odpočijejo.
Spet najdem sam sebe v sebi pri-
merni razmernosti prostora. Zapah
na vratih zaropota, kakor bi spu-
stil bronasto vedro v vodnjak. Te-
čaji so trudni in škripljejo — mo-
ral bom poiskati veliko kurje pero,
kajti žejni so olja.

O, pijanost srca, ki se nikoli ne
boš odrekla želji, da bi bivala v
hiši pod goro, kjer se stekata dve
vodi in sije sonce ves dan na trav-
nik in gozd. Takrat bom morda
dojel zadnjo skrivnost domačih
vrat — m o j i h vrat — in če
bom stopil na prag, bom videl v
daljavi znamenje vrh klanca in
koze, ki se pasejo ob cvetočih ro-
bidah.

In nekega dne bi prijel za roko
mlado ženo ter jo popeljal skozi
vrata. Preprog bi ne pogrnil, toda
ves prag bi nastlal z dišečim zele-
nim smrečjem.

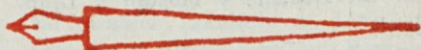
Potem bi vrata zaprl...

Toda takoj drugo jutro bi jih
odprl na stežaj in veliko srce bi
izrezljal vanje. Vsem žalostnim in
obupanim bi dejal:

„Vrata sem odprl, pridite, da-
rujem vam vso radost svojega sr-
ca...“

Zakaj nekaj zelo lepega so od-
prta vrata in miza, ki na njej po-
potnega vedno pričakuje kruh in
dobra beseda...

Emilijan Cevc

Novice IZ SLOVENSKE

Seja slovenskih škofov

23. novembra so imeli slovenski škofje svojo redno sejo v Ljubljani. Seje se je udeležilo vseh 5 slovenskih škofov. Nadškof Šuštar je poročal o večjih dogodkih od zadnje seje in raznih obiskih ter srečanjih, ki se jih je udeležil zunaj domovine. Škof Kramberger je povedal, da bo frančiškan p. Bruno Korošak prevzel službo postulatorja za Slomškovo zadeva. Škof Jenko je poročal o srečanju Furlanov in Slovencev na Stari Gori. Škof Lenič je povedal svoje vtise s sestanka evropskih izseljenških duhovnikov. Škofje so tudi predelali osnutek pastirskega pisma o sv. Frančišku in njegovem pomenu za naš čas. Obravnavali so tudi vprašanje šolanja katehetskih in pastoralnih delavcev, o vzdrževanju teološke fakultete in o vipavskem malem semenišču.

Nova cerkev v Mostah

V nedeljo, 27. decembra 81, na praznik sv. Družine, je nadškof Šuštar blagoslovil novo župnijsko cerkev sv. Družine v Mostah v Ljubljani.

Načrte za novo cerkev je izdelal

arh. Ivan Bergant. Nova cerkev ima šotorno obliko, železobetonski skelet sta zapolnila na zunaj opeka, znotraj pa v glavnem les. Temelje za novo cerkev je blagoslovil oktobra 79 nadškof Pogačnik, oktobra 80 je svetišče, že pripravno za bogoslužje, blagoslovil škof dr. Lenič, dograjeno cerkev pa je 27. decembra 81. posvetil nadškof Šuštar. Za gradnjo cerkve se je neutrudno prizadeval župnik Jancz Rihar. Obreda posvetitve se je udeležilo okrog 1.000 vernikov in okrog 40 duhovnikov.

Nadškof Šuštar je v govoru razmišljal o pomenu cerkve za župnijsko skupnost. Poudaril je, da je cerkev široko odprta vsem, ki so utrujeni in obteženi in bi radi med temi zidovi dobili tolažbo in pomoč. Zaželel je, naj bi jo nenehno oživljali z bogoslužnimi zbori, v pomožnih prostorih pa naj bi se zbirali k pogovorom in tako utrjevali medsebojne vezi. Župniku Riharju se je zahvalil za tiho in vztrajno delo.

Kardinal Šeper — umrl

Kardinal dr. Franjo Šeper je po krajši bolezni umrl 30. decembra 1981 na kliniki Gemelli v Rimu. —

Rodil se je 1905 v Osijeku, iz zagrebškega semenišča so ga poslali študirat v Rim, kjer je napravil doktorata iz filozofije in teologije in bil 1930 posvečen. Deloval je kot katehet, kot tajnik nadškofa Stepinca, kot rektor semenišča, 1954 pa je bil imenovan za nadškofa koadjutorja. Po smrti nadškofa Stepinca je bil 1960 imenovan za zagrebškega nadškofa. Kmalu je postal tudi predsednik jugoslovanske škofovske konference. 1965 ga je Pavel VI. imenoval za kardinala in ga 1968 poklical v Rim, kjer je prevzel odgovorno službo prefekta kongregacije za verski nauk. To službo je opravljal do konca novembra 81. ko je bil zaradi bolezni na prošnjo razrešen.

Truplo so prepeljali v Zagreb, kjer je bil 5. januarja pokopan. Pri pogrebni maši je somaševalo 320 škofov in duhovnikov.

Umrli duhovniki

Franc Šoukal

V Zalogu, župnija Cerklje na Gorenjskem, je 12. decembra 81 po dolgem trpljenju umrl župnik v pokoju Franc Šoukal. Rodil se je v Ljubljani 1909, posvečen je bil 1936, bil kaplan na Bledu, med vojno preseljen na Hrvaško, nato kaplan v Dobrniču, od 1948 župnik v Vodica, od 1967 v Kamni gorici, od 1971 pa v Kovorju. 1977 je šel v pokoj in se naselil v Zalogu.

Pred vstopom v semenišče je dovršil 4 semestre arhitekture, med vojno po vrnitvi iz Hrvaške pa je študiral tudi umetnostno zgodovino.

Svoje znanje je rad uporabljal v korist sobratom pri preurejanju cerkva.

Franc Starman

9. januarja je v Duhovniškem domu v Kamniku po dolgi bolezni umrl Franc Starman, župnik v pokoj. Rojen je bil 1908 na Suhi, župnija škofja Loka, posvečen v Ljubljani 1932, kaplan v Sodražici in v Šmartnem pri Litiji. Med vojno so ga Nemci izgnali na Hrvaško. Od 45. leta je bil upravitelj žirovske župnije. Po 20 letih garanja je zbolel za hitro shlerozo. 1966 je moral oditi na zdravljenje, a si ni več opomogel. Zadnja leta je preživel v Duhovniškem domu.

Dr. Peter Grobelnik

Med žrtvami letalske nesreče na Korziki 1. decembra 81 je bil tudi dr. Peter Grobelnik, župnik v Črnečah pri Dravogradu. Rojen je bil v župniji Črešnjice 1936. Po novi maši 1964 je bil kaplan v Hrastniku in Slovenjem Gradcu, 1967 je postal tajnik in notar pri cerkvenem sodišču, 1974 je naredil v Zagrebu doktorat. Po smrti škofa Držečnika je 1978 prevzel župnijo Črneče pri Dravogradu.

P. Pavel Berden

19. decembra 81. je umrl, zadet od srčne kapi, v Mariboru jezuitski pater Pavel Berden, ljudski misijonar, narodni voditelj Apostolstva molitve. Rodil se je 1915 v vasi Kobilje v Prekmurju. Najprej je končal pravno fakulteto v Ljubljani, nato stopil 1940 k jezuitom. Posvečen

je bil 1947. Kot ljudski misijonar je obšel vso Slovenijo, veliko je spovedoval in vodil duhovne vaje. Pred 10 leti je s skupino prekmurskih duhovnikov zasnoval „Stopinje“, koledar pomurskega pastoralnega področja. 1959 je bil imenovan za prvega provinciala novoustanovljene slovenske province Družbe Jezusove. 1 leto je bil tudi v zaporu.

Franc Hrastelj

Po dolgi in mučni bolezni je umrl 20. decembra v Mariboru stolni dekan, prelat Franc Hrastelj. Rojen je bil 1894 v Zagorju v Savi. Novo mašo je pel 1917. Bil je kaplan na Dobrni, vikar v mariborski stolnici, urednik pri katoliškem tiskarskem društvu in ravnatelj tiskarne sv. Cirila v Mariboru. 41. leta so ga Nemci odpeljali v Dachau. Po vrnitvi je bil v zaporu. 32 let je bil rektor cerkve sv. Alojzija v Mariboru. Hkrati je bil škofijski arhivar. Poleg Kozarja in Kovačiča je najbolje poznal Slomška in o njem veliko pisal. Napisal je tudi več šmarničnih knjig.

Alojzij Breznik

16. julija 81 je v Davenportu, škofija Spokane, Washington, zadet od kapi umrl Alojzij Breznik. Rodil se je 1912 v župniji Sv. Benedikt v Slovenskih goricah, v duhovnika posvečen 1938 v Mariboru, bil kaplan pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Sevnici ob Savi. Maja 45 se je pred partizani umaknil v begunstvo. Prek italijanskih taborišč in Španije je prišel v ZDA. Bil je župni upravitelj v Riverside, nato župnik v Davenportu.

Med Slovenci v zamejstvu

Celovski škof Köstner — umrl

1. januarja 82 je umrl celovski škof dr. Jožef Köstner. Rojen je bil 1906 v Celovcu, bogoslovje je študiral v Rimu, v duhovnika je bil posvečen 1931. Služboval je ves čas v Celovcu, 1945 je postal celovski (krški) škof. Marca 81 je spolnil 75 let in ponudil svetemu očetu odpoved, ki je bila sprejeta.

Temelji njegove pastoralne službe so bili: globoka pobožnost, skromnost in srčna dobrot, pa tudi doslednost, ko je šlo za velike vrednote Cerkev. Vodil je škofijo v težavnih povojnih časih. Zaradi dvojezičnosti škofije so nujno nastopali trenutki, ko se je bilo težko odločati, težko najti povsem pravično rešitev. Osebnostno je iskreno iskal pota do pravičnega sožitja med obema narodoma. Posebno velik korak naprej je naredila škofijska sinoda v letih 1971/2 ob 900-letnici škofije.

Pri pogrebnem opravilu je govoril tudi nadškof Šuštar in dejal med drugim: „V povojnih letih je gostoljubno sprejemal toliko naših duhovnikov, med njimi tudi škofa Rožmana, ki je stanoval pri njem.“

Novi celovski škof

10. decembra 81 je papež imenoval za 64. škofa krško-celovške ško-

fije 45-letnega dr. Egona Kapellarija, dosedanjega študentskega duhovnika v Gradcu. Očetovi predniki novega škofa izvirajo iz doline ob Krki in Furlanije, materini so pa Slovenci. Predno je šel v semenišče, je doktoriral iz prava. 1961 je bil v Gradcu posvečen v duhovnika.

Slovenščine se že uči in upa, da se je bo čimprej naučil, da bo lahko pridigal in se pogovarjal tudi v slovenskem jeziku. Poudaril je, da bo delal za mir in sožitje med obema narodoma na Koroškem. Izrazil je spoštovanje do ljubljanskega nadškofa šuštarja, katerega ceni kot zelo razgledanega moža.

Papeško odlikovanje Inzka

Eno najvišjih papeških odlikovanj za laike, imenovanje za viteza papeškega reda sv. Silvestra, je papež Janez Pavel II. podelil dr. Ernestu Waldsteinu in dr. Valentinu Inzku. Odlikovanca sta prejela visoko priznanje za zasluge in delovanje v celovških škofijskih ustanovah, zlasti še v nemško-slovenskem koordinacijskem odboru ter ob pripravi in izvedbi koroške sinode.

Goriški nadškof Cocolin — umrl

11. januarja 82 je umrl za možgansko kapjo goriški nadškof in metropolit Peter Cocolin. — Rodil se je 1920 v Furlaniji, v duhovnika je bil posvečen v Gorici 1944. Služboval je kot kaplan, župnik in dekan. Goriški nadškof je postal 1967.

Že prej je mogel govoriti tudi slovensko, kot nadškof pa si je priza-

deval, da bi se še bolj priučil jezika svojih slovenskih vernikov. Njegovo delovanje je potekalo v dobi pokoncilске preнове. Zelo je želel priti v dialog z vsemi, da bi v njih zbudil zavest, da so živa Cerkev in soodgovorni za njeno življenje.

Za slovenske vernike v Gorici je 1972 ustanovil osebno duhovnijo, t. i. Slovensko pastoralno središče z lastnim župnikom in kaplanom. Za Slovence je imenoval posebnega škofovga vikarja v osebi stolnega kanonika dr. Oskarja Simčiča. Pridno je obiskoval slovenske župnije.

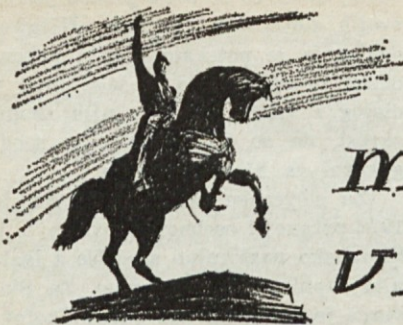
Bil je dober pastir, pravičen škof, enako obziren do vseh narodnosti v škofiji.

Občni zbor „Slovenskega doma“

13. decembra 81 je bil 21. redni občni zbor „Slovenskega doma v San Martinu“. Po poročilih in razgovoru je bil potrjen dosedanji odbor: Franc Fajfar — predsednik, tajnik — Stan-ko Zupančič, blagajnik — Franc Zorec, kulturni referent — Janez Petkovšek, socialni referent — Rudolf Ribnikar, predsednik nadzorstva — Franc Hrovat.

Duhovne vaje

V zavodu sv. Vincencija, G. Mis-tral 3757, Devoto, so bile od sobote 12. decembra od 18. ure do nedelje popoldne kratke duhovne vaje za žene, en teden kasneje pa za može. Udeležilo se jih je 86 žena in 54 moških. Oboje je vodil dr. Alojzij Starc.

med nami v Argentini

Občni zbor SKA

14. novembra 81 je bil v Slovenski hiši redni občni zbor Slovenske kulturne akcije. Po poročilih odbornikov, razpravljanju in razgovoru je bil izvoljen odbor za naslednjo delovno dobo. V novem odboru so: Ladislav Lenček — predsednik, arh. Marjan Eiletz — podpredsednik, Andrej Rot — tajnik, Lojze Rezelj — blagajnik, v nadzornem odboru slikar Ivan Bukovec, stalni člani odbora so tudi vsakokratni voditelji odsekov: filozofskega — dr. Lojze Kukovica, teološkega — dr. Mirko Gogala, literarnega — France Papež, in likovnega — arh. Jure Vombergar. Revija Meddobje bo začela spet izhajati.

Božičnica v Slovenski hiši

Vincencijeva konferenca in ZSMŽ sta priredili božično prireditev v Slovenski hiši v soboto 19. decembra. Ob 18 je v cerkvi Marije Pomagaj mons. Orehar daroval sv. mašo za dobrotnike obeh organizacij. V okrašeni dvorani je bila nato prireditev: mons. Orehar je pokropil in pokadil

prostor, potem so udeleženci zmolili desetko rožnega venca, božično misel so podali mons. Orehar, dr. Jure Rode in tajnica Zveze prof. Nadislava Laharnar, vsi prisotni so zapeli božične pesmi, svečke pred jaslicami pa so prižgali predsednica Zveze Pavlina Dobovšek, Marija Groznik za San Justo, dr. Nataša Krečič za Pristavo, Renata Sušnik za Ramos Mejia, Mirjanka Voršič za San Martin, Helena Gričar za Carapachay, Jožica Škrbec za Berazategui, Franc Bidovec za Vincencijevo konferenco, Slavko Urbančič za Vestnik in Matvez Potočnik za Tabor.

Balantičeva šola in Naš dom iz San Justa sta ponovila „Petrčkove poslednje sanje“, članice Zveze pa so pogostile s pecivom in čajem.

30-letnica Balantičeve šole

V Našem domu v San Justo so v soboto 5. decembra praznovali 30-letnico Balantičeve šole. Najprej je bila v dvorani predstava božične igre Pavla Golie „Petrčkove poslednje sanje“ v režiji Frida Beznika in s sceno Toneta Oblaka. Poleg šolarjev so

igrali tudi nekateri odrasli.

Drugi del sporeda je bil v novih spodnjih prostorih Doma. Program je povezoval predsednik šolskega odbora Pavle Malovrh, ki se je najprej zahvalil vsemu učiteljstvu Balantičeve šole, zlasti Angelci Klanšek in Miji Markež, ki sta začeli s šolo. Zvrstili so se pozdravi, oris zgodovine Balantičeve šole in besede zahvale ter spodbude. Govorili so predsednik Našega doma Marjan Bogataj, šolski referent ZS France Vitrih, voditeljica šole Angelca Klanšek (ki že vseh 30 let vodi šolo), katehet dr. Alojzij Starc, predsednik ZS arh. Jure Vombergar in predsednik šol. odbora Pavle Malovrh. „Naš dom“ je izdal za to priložnost knjigo dveh otroških iger Zorka Simčiča („Čarovnik začarane doline“ in „Družina Zebedej, kjer vsi polni so idej“) in jo podaril učiteljstvu in učencem. Balantičevo šolo je v 30 letih končalo 458 učencev, učiteljev pa je bilo 32.

Po nastopu mladinskega zbora (Andrej Selan) je bila pogostitev vseh navzočih.

Praznovanje božiča

Božični prazniki so vsako leto velik praznik po naših družinah in v naši skupnosti. Jaslice, božični drevesček, božične pesmi, kajenje, molitve, praznovanje ob skupni praznično okrašeni in obloženi mizi, voščila — vse to ustvarja neko posebno praznično razpoloženje po vseh domovih.

Praznovanje pa seže globoko tudi v skupnost. Za rojake v Velikem Buenos Airesu je osrednji božični

dogodek polnočnica v Slovenski hiši, ki privabi izredno število rojakov, zelo veliko tudi mladine, ki napolnijo cerkev in dvorišče. Svetonočno daritev je opravil mons. Orehar, pri obhajilu pa mu je pomagalo več dušnih pastirjev, ki so dotlej spovedovali. Pel je zbor Gallus pod vodstvom dr. Savellija, orglala pa je Anka Savelli-Gaser. Ob koncu polnočnice so rojaki segali v roke še precej časa prijateljem iz vseh predelov Velikega Buenos Airesa.

Tudi sv. maše na božični dan so zbrale po vseh slovenskih verskih središčih tudi veliko tistih rojakov, ki se sicer redno ne udeležujejo slovenskih maš.

Popravek

V februarski številki DŽ sta med krščenimi v letu 1981 pomotoma izpadli imeni Valerije Patricije Hribar in Virginije Ivanke štefe.

Misijonska tombola

V nedeljo 3. januarja je bila v Baragovem semenišču v Slovenski vasi 31. misijonska tombola za vse slovenske misijonarje. V misijonih deluje trenutno 36 duhovnikov, 9 bratov, 29 redovnic in 5 laikov. Organizatorji tombole so namenili posebno pomoč misijonarjem Tomažinu, Opeku in Sušniku. Ob 17 je bila v cerkvi Kraljice sveta sv. maša za misijonarje, ob 18. se je pa začela tombolska prireditve.

Škoda je, da je s tukajšnjim razvrednotenim denarjem težko res učinkovito podpreti naše misijonarje.

KJE JE KAJ

Leto 49

Marec 1982

UVODNIK	Postni čas 1982	129
POSTNI ČAS	Uničevanje sebe ali notranja svoboda? (Franc Rode)	130
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Sveti oče trdno za krmilom Cerkve	136
	Pastirsko pismo poljskih škofov	144
	Molimo za Poljsko! (Nadškof šuštar)	145
	Papeževo pismo o Cerkvi na Kitajskem ..	147
ARGENTINSKA CERKEV	Argentinski škofje k današnjemu položaju svoje dežele (Franc Gnidovec).....	149
VERSKI ČLANKI	Upanje in spoved (Štefan Steiner)	153
	Padeč, zaznan od vseh potresomerov (Alojz Rebula)	157
	Deveti blagor (nadškof šuštar)	158
SODOBNA VPRAŠANJA	Kultura telesnosti (Avgust Horvat)	159
NAŠA VPRAŠANJA	Karantanija (Po Inzkovi Zgod. Slovencev) Slovenski osnovnošolski tečaji v zahodni Ev- ropi (Simon Rajer)	163 166
HUMOR	Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji ...	167
ZA MLADINO	Krščanska ljubezen (Anton Orehar)	168
	Mladim v premislek — o profesorjih (Pavle Rant)	169
	Smisel in obvladanje spolnosti	170
V DRUŽINI	Kako govoriš z otroki o Bogu? (Ardis Whitmann)	172
LEPOSLOVJE	še vedno na križu visiš (Milena Merlak) Nočni psalm (Oton Župančič)	130 131
	Prihod pomladi (France Balantič)	177
	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	182
	Vrata (Emilijan Cevc)	182
NOVICE	Novice iz Slovenije	186
	Med Slovenci v zamejstvu	188
	Med nami v Argentini	190

Malo za šalo, malo zares

Veliko moških se poroči, ker se naveličajo hrane po restavracijah, nošenja perila v pralnico in hoje v strganih nogavicah. Veliko moških se iz istih razlogov loči.

— — —
„Moj mož je stalno na potovanju. Doma je komaj kakšen mesec na leto.“

„Pa ti ni dolgčas?“

„Ne, tisti mesec že nekako mine.“

„Zdravnik je prepovedal moji ženi kuhanje.“

„Kaj pa ji je?“

„Njej nič. Jaz imam rano na želodeu.“

— — —
„Moj oapagaj je čuden! Klepeta, vpada v besedo, se dela važnega, išče zdrah, je v besedah surov... A, kaj naj revež? Saj le ljudi oponaša!“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijira družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1982 je 350.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema: Franci Holosan; notranja: Stane Snoj.

LA VIDA ESPIRITUAL